

Zbornik sudske prakse

PRESUDA OPĆEG SUDA (osmo vijeće)

17. prosinca 2015.*

„Tržišno natjecanje – Zloupotreba vladajućeg položaja – Poljsko tržište telekomunikacija – Odluka kojom se utvrđuje povreda članka 102. UFEU-a – Uvjeti koje je dugogodišnji operater nametnuo za odobravanje naplatnog pristupa novih operatera mreži i veleprodajnim uslugama širokopojasnog pristupa – Opravdani interes za utvrđivanje povrede – Novčane kazne – Obveza obrazlaganja – Težina povrede – Olakotne okolnosti – Proporcionalnost – Neograničena nadležnost – Smjernice o metodi za utvrđivanje kazni (2006.)“

U predmetu T-486/11,

Orange Polska S. A., prije Telekomunikacja Polska S. A., sa sjedištem u Varšavi (Poljska), koji su zastupali M. Modzelewska de Raad, P. Paśnik, S. Hautbourg, odvjetnici, A. Howard, *barrister*, i C. Vajda, QC, a zatim M. Modzelewska de Raad, P. Paśnik, S. Hautbourg, A. Howard i D. Beard, QC,

tužitelj,

koji podupire

Polska Izba Informatyki i Telekomunikacji, koju je zastupao P. Rosiak, a zatim K. Karasiewicz, odvjetnici,

intervenijent,

protiv

Europske komisije, koju su zastupali B. Gencarelli, K. Mojzesowicz i G. Koleva, zatim K. Mojzesowicz, G. Koleva i M. Malferrari te naposljetku G. Koleva, M. Malferrari, É. Gippini Fournier i J. Szczodrowski, u svojstvu agenata,

tuženika,

koju podupire

European Competitive Telecommunications Association, koji su zastupali P. Alexiadis i J. MacKenzie, a zatim J. MacKenzie, *solicitors*,

intervenijent,

povodom zahtjeva za potpuno ili djelomično poništenje Odluke Komisije C (2011) 4378 *final* od 22. lipnja 2011. o postupku primjene članka 102. UFEU-a (predmet COMP/39.525 – Poljske telekomunikacije) te zahtjeva za smanjenje iznosa novčane kazne koju je Komisija izrekla u članku 2. te odluke,

* Jezik postupka: engleski

OPĆI SUD (osmo vijeće),

u sastavu: D. Gratsias, predsjednik, M. Kancheva (izvjestiteljica) i C. Wetter, suci,
tajnik: L. Grzegorzczak, administrator,
uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 26. lipnja 2015.,
donosi sljedeću

Presudu

Okolnosti spora

- 1 Tužitelj, Orange Polska S. A., telekomunikacijsko je poduzeće koje je nastalo stjecanjem dvaju društava od strane Telekomunikacije Polska S. A. (u daljnjem tekstu: TP), 7. studenoga 2013.: Orange Polska sp. z o.o. i Polska Telefonia Komórkowa sp. z o.o. (u daljnjem tekstu: PTK). Tužitelj je stoga pravni sljednik TP-a, telekomunikacijskog poduzeća koje je osnovano 1991. nakon privatizacije bivšeg državnog monopolista Poczta Polska, Telegraf i Telefon.
- 2 Europska komisija je 22. lipnja 2011. donijela Odluku C (2011) 4378 *final* o postupku primjene članka 102. UFEU-a (predmet COMP/39.525 – Poljske telekomunikacije) (u daljnjem tekstu: pobijana odluka) koja je naslovljena na TP.

1. Tehnološki, zakonski i činjenični okvir pobijane odluke

- 3 Pobijana odluka tiče se pružanja veleprodajnih usluga širokopojasnog pristupa internetu na veliko putem izdvojenog pristupa lokalnoj petlji u Poljskoj od 2005. do 2009. godine.
- 4 Lokalna petlja označava fizički vod od upredenih metalnih parica do javne nepokretne telefonske mreže koji povezuje priključnu točku mreže u prostoru pretplatnika s glavnim razdjelnikom ili s drugom odgovarajućom opremom u nepokretnoj javnoj telefonskoj mreži.
- 5 Pristup izdvojenoj lokalnoj petlji dopušta novim sudionicima na tržištu, obično nazivanim „alternativnim operaterima“ (u daljnjem tekstu: AO-ovi), za razliku od dugogodišnjih operatera telekomunikacijske mreže, da koriste već postojeću telekomunikacijsku infrastrukturu koja pripada tim dugogodišnjim operaterima kako bi u tržišnom natjecanju s dugogodišnjim operaterima krajnjim korisnicima ponudili različite usluge. Pristup izdvojenoj lokalnoj petlji razvio se te je bio uređen u okviru liberalizacije telekomunikacijskog sektora. Glavni je razlog tog razvoja bila činjenica da za AO-ove nije bilo gospodarski održivo da iznova postave telekomunikacijsku infrastrukturu koja bi u pogledu tehnoloških izvedbi i zemljopisnog dosegla bila usporediva s onom dugogodišnjih operatera.
- 6 Izdvajanje lokalne petlje u Europskoj uniji provedeno je u skladu s tzv. načelom „ljestvice ulaganja“. Prema tom načelu, kako bi pristupili mreži dugogodišnjih operatera, AO-ovi najprije izabiru najmanje skupa tehnološka rješenja, kao što su iznajmljivanje na veliko vodova koji pripadaju dugogodišnjem operateru. Nadalje, jednom kad prikupe klijente, AO-ovi idu za rješenjima koja zahtijevaju više ulaganja u izgradnju dijelova njihove vlastite mreže koja je povezana s mrežom dugogodišnjeg operatera. Potonja rješenja, iako skuplja, AO-ovima daju više samostalnosti u odnosu na dugogodišnjeg operatera te im omogućuju da pretplatnicima ponude složenije i raznolikije usluge.

- 7 Među različitim telekomunikacijskim uslugama koje se putem lokalne petlje mogu pružati krajnjim korisnicima nalazi se i širokopojasni prijenos podataka za nepokretni pristup internetu te za multimedijske aplikacije koje se temelje na digitalnoj pretplatničkoj liniji (Digital Subscriber Line ili DSL).
- 8 Nepokretni pristup širokopojasnom internetu može se također pružati putem drugih tehnologija koje koriste drugu infrastrukturu, primjerice nove petlje od optičkih vlakana visokog kapaciteta, infrastrukturu kabela televizije (tehnologija kabela modema) ili LAN Ethernet mreže čiji se teritorijalni doseg može povećati korištenjem WLAN tehnologija koje omogućavaju prijenos podataka radiovalovima (Wireless-Fidelity ili Wi-Fi). Međutim, veličina tih infrastruktura je općenito ograničena i njihov razvoj podrazumijeva znatna ulaganja.
- 9 Korištenje već postojeće infrastrukture koja pokriva vrlo velika zemljopisna područja stoga objašnjava popularnost DSL tehnologije u odnosu na alternativne tehnologije. U Poljskoj je od 2005. do 2010. udio DSL tehnologije na tržištu tehnologija za nepokretni pristup širokopojasnom internetu stalno ostao na razini iznad 50%, iako se smanjio (sa 62% na iznad 50%).
- 10 AO-ovi koji krajnjim korisnicima žele ponuditi usluge pristupa širokopojasnom internetu putem DSL tehnologije mogu od dugogodišnjeg mrežnog operatera kupiti veleprodajne proizvode širokopojasnog pristupa. Na poljskom su tržištu tijekom razdoblja na koje se odnosi pobijana odluka postojala dva veleprodajna proizvoda za širokopojasni pristup, i to izdvojeni pristup samoj lokalnoj petlji (Local Loop Unbundling; u daljnjem tekstu: pristup LLU) te tzv. „širokopojasni“ pristup (Bitstream Access; u daljnjem tekstu: pristup BSA).
- 11 Pristup LLU se od pristupa BSA, osim po tehnološkim uvjetima, razlikuje po dvjema osnovnim karakteristikama. Kao prvo, pristup LLU od AO-ova zahtijeva izgradnju dijelova njihove vlastite mreže kako bi imali fizički pristup mrežnoj infrastrukturi dugogodišnjeg operatera. Pristup LLU stoga podrazumijeva veća ulaganja na trošak AO-ova. Kao drugo, pristup LLU AO-ovima daje veću kontrolu nad parametrima usluga koje se nude maloprodajnim klijentima, kao i mogućnost da maloprodajnim klijentima ponude i usluge pristupa internetu i usluge glasovne komunikacije. Pristup BSA, iako manje skup, podrazumijeva više tehnoloških ograničenja za AO-ove.
- 12 Pristup mreži dugogodišnjeg operatera, bilo kroz pristup BSA ili LLU, postupak je koji se odvija u nekoliko stadija. Moguće je razlikovati tri glavna stadija pristupa mreži. U prvom stadiju AO-ovi s dugogodišnjim operaterom pregovaraju o sporazumima o uvjetima pristupa njihovoj mreži. U drugom se stadiju AO-ovi spajaju na mrežu dugogodišnjeg operatera. U trećem stadiju AO-ovi traže aktivaciju pretplatničkih linija. Svaki je od tih stadija pristupa podijeljen u nekoliko podstadija koji među ostalim ovise o tehnološkim rješenjima koja se primjenjuju za pristup BSA i LLU. Tijekom tih triju stadija AO-ovi mogu od dugogodišnjeg operatera tražiti dostavu općih informacija o njegovoj mreži.
- 13 Izdvajanje lokalne petlje uređeno je na razini Unije, među ostalim Uredbom (EZ) br. 2887/2000 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. prosinca 2000. o izdvojenom pristupu lokalnoj petlji [neslužbeni prijevod] (SL L 336, str. 4.) i Direktivom 2002/21/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. ožujka 2002. o zajedničkom regulatornom okviru za elektroničke komunikacijske mreže i usluge (Okvirna direktiva) (SL L 118, str. 33.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 13., svezak 49., str. 25.). Odredbe tih akata su u Poljskoj provedene čak prije nego što je Poljska pristupila Uniji, uzastopnim izmjenama ustawa Prawo telekomunikacyjnej (Zakona o telekomunikacijama).
- 14 U bitnome, taj regulatorni okvir obvezuje operatera kojeg državno regulatorno tijelo označi kao operatera sa značajnom tržišnom snagom, koji je u pravilu dugogodišnji operater, da AO-ovima dodijeli izdvojeni pristup svojoj lokalnoj petlji i povezanim uslugama pod transparentnim, pravičnim, nediskriminirajućim uvjetima te uvjetima koji su barem jednako povoljni kao i uvjeti navedeni u referentnoj ponudi. Referentna se ponuda donosi u sklopu upravnog postupka koji se vodi pred državnim regulatornim tijelom. Operater sa značajnom tržišnom snagom obavezan je pripremiti nacrt

referentne ponude i podnijeti ga na odobrenje državnom regulatornom tijelu. Nacrt referentne ponude je zatim predmet savjetovanja s tržišnim sudionicima. Državno regulatorno tijelo ovlašteno je odrediti izmjene nacrta referentne ponude te nakon savjetovanja donosi odluku kojom provodi konačnu referentnu ponudu.

- 15 Osim uloge koju državno regulatorno tijelo igra u postupku određivanja operatera sa značajnom tržišnom snagom te u postupku donošenja referentne ponude, državno regulatorno tijelo ima i druge ovlasti. Osobito, ono intervenira, na vlastitu inicijativu ili na zahtjev zainteresiranog operatera, kako bi osiguralo nediskriminaciju, pravično tržišno natjecanje i gospodarsku učinkovitost na tržištu, te donosi obvezujuće odluke kako bi razriješilo sporove između operatera sa značajnom tržišnom snagom i AO-ova.
- 16 U Poljskoj je državno regulatorno tijelo, to jest predsjednik Urzędu Regulacji Telekomunikacji i Poczty (Ured za regulaciju telekomunikacija i pošte), kojeg je od 16. siječnja 2006. zamijenio predsjednik Urzędu Komunikacji Elektronicznej (Ured za elektroničke komunikacije; u daljnjem tekstu, kad se odnosi na državno regulatorno tijelo: UKE), ustanovilo da je TP raspolagao značajnom snagom na tržištu veleprodaje širokopojasnog pristupa. TP je stoga bio obavezan AO-ovima jamčiti transparentan i nediskriminirajući pristup svojoj širokopojasnoj mreži te im dati referentne ponude koje se primjenjuju na usluge pristupa BSA i usluge pristupa LLU. Te su ponude, nakon što su bile predmet savjetovanja sa zainteresiranim strankama, provedene odlukama državnog regulatornog tijela. Prva je referentna ponuda za pristup LLU donesena 28. veljače 2005., dok je prva referentna ponuda za usluge pristupa BSA (u daljnjem tekstu: referentna ponuda BSA) donesena 10. svibnja 2006. Te su ponude zatim nekoliko puta mijenjane uzastopnim odlukama UKE-a.
- 17 Državno je regulatorno tijelo od 2005. nekoliko puta interveniralo kako bi ispravilo TP-ove propuste u vezi s njegovim zakonskim obvezama, što uključuje i izricanje novčanih kazni TP-u. UKE je 2009. pokrenuo postupak koji je trebao dovesti do funkcionalnog odvajanja TP-a. Kako bi izbjegao to funkcionalno odvajanje, TP je 22. listopada 2009. s UKE-om potpisao memorandum o razumijevanju (u daljnjem tekstu: sporazum s UKE-om), na temelju kojeg se TP dobrovoljno obvezao da će, kao prvo, poštovati svoje zakonske obveze, sklopiti sporazume o uvjetima pristupa s AO-ovima, pod uvjetima koji odgovaraju relevantnim referentnim ponudama te da će poštovati načelo nediskriminacije AO-ova. TP se k tomu obvezao da će uvesti sustav procjene za narudžbe AO-ova, da će otvoriti pristup svojim aplikacijama kako bi AO-ovima omogućio stjecanje potrebnih općih informacija te da će prekinuti sporne postupke koje je pokrenuo protiv odluka UKE-a koje provode referentne ponude ili mijenjanju sporazume o uvjetima pristupa koje je sklopio s AO-ovima. Konačno, TP se obvezao ulagati u modernizaciju svoje širokopojasne mreže kako bi omogućio stvaranje najmanje 1 200 000 novih širokopojasnih veza.

2. Upravni postupak

- 18 Komisija je između 23. i 26. rujna 2008. u suradnji s poljskim tijelom za tržišno natjecanje provela pretrage u prostorima TP-a smještenima u Varšavi (Poljska), primjenjujući članak 20. stavak 4. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1/2003 od 16. prosinca 2002. o provedbi pravila o tržišnom natjecanju koja su propisana člancima [101.] i [102. UFEU-a] (SL 2003., L 1, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 8., svezak 1., str. 165.).
- 19 Komisija je 17. travnja 2009. odlučila protiv TP-a pokrenuti postupak na temelju članka 2. Uredbe Komisije (EZ) br. 773/2004 od 7. travnja 2004. o postupcima koje Komisija vodi na temelju članaka [101.] i [102. UFEU-a] (SL L 123, str. 18.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 8., svezak 1., str. 298.).
- 20 Komisija je 26. veljače 2010. donijela Obavijest o preliminarno utvrđenim činjenicama u postupku, na koju je TP odgovorio 2. lipnja 2010. Na zahtjev TP-a, 10. rujna 2010. organizirano je saslušanje.

- 21 Komisija je 28. siječnja 2011. TP-u poslala pismo kojim mu je skrenula pozornost na određeni broj dokaza o pritužbama koje je sastavila, pobliže navodeći da će navedene pritužbe možda iskoristiti u eventualnoj konačnoj odluci (u daljnjem tekstu: dopis u kojem se izlažu činjenice). TP je na to pismo odgovorio dopisom od 7. ožujka 2011.

3. Pobijana odluka

- 22 Komisija je 22. lipnja 2011. donijela pobijanu odluku, koja je TP-u dostavljena 24. lipnja 2011. Sažetak te odluke objavljen je u *Službenom listu Europske unije* 9. studenoga 2011. (SL C 324, str. 7.).
- 23 Komisija je u pobijanoj odluci utvrdila tri tržišta dotičnih proizvoda, i to:
- veleprodajno tržište širokopojasnog pristupa (veleprodajno tržište pristupa BSA);
 - veleprodajno tržište (fizičkog) pristupa mrežnoj infrastrukturi (uključujući zajednički pristup ili potpuno izdvojeni pristup) na određenoj lokaciji (veleprodajno tržište pristupa LLU);
 - maloprodajno masovno tržište, koje je silazno tržište standardnih širokopojasnih proizvoda koje na određenoj lokaciji svojim krajnjim korisnicima nude telekomunikacijski operateri, bilo da se isporučuju DSL-om, kablskim modemom, LAN/WLAN-om ili kojom drugom tehnologijom, osim pokretnih širokopojasnih usluga (uvodne izjave 581. do 625. pobijane odluke).
- 24 Prema pobijanoj odluci, predmetno zemljopisno tržište pokrivalo je područje čitave Poljske (uvodna izjava 626. pobijane odluke).
- 25 Komisija je utvrdila da je TP bio jedini pružatelj na veliko širokopojasnih pristupa BSA i LLU u Poljskoj. Glede maloprodajnog tržišta, Komisija je utvrdila da je TP ondje imao vladajući položaj jer se, u pogledu prihoda, TP-ov udio na tržištu nalazio u rasponu od 46 do 57%, a u pogledu broja linija bio reda 40 do 58% (uvodne izjave 669., 672. i 904. pobijane odluke).
- 26 Komisija je smatrala da je TP zloupotrabio svoj vladajući položaj na poljskom veleprodajnom tržištu pristupa BSA i na poljskom veleprodajnom tržištu pristupa LLU time što je odbio dati pristup svojoj mreži i dobavljati proizvode BSA i LLU u veleprodaji (uvodna izjava 803. i članak 1. pobijane odluke). Cilj te zlouporabe, počinjene na veleprodajnom tržištu, bio je zaštita TP-ova položaja na maloprodajnom tržištu (uvodne izjave 710. i 865. pobijane odluke).
- 27 Komisija je smatrala da je TP razvio strategiju ograničavanja tržišnog natjecanja u svim stadijima postupka pristupa svojoj mreži, što potvrđuje nekoliko TP-ovih internih dokumenata (uvodne izjave 707. do 711. pobijane odluke).
- 28 Komisija pobliže navodi da se TP, kako bi ostvario tu strategiju, upustio u složeno ponašanje sastavljeno od sljedećih pet elemenata:
- predlaganja AO-ovima nerazumnih uvjeta u sporazumima o pristupu proizvodima BSA i LLU, to jest isključivanja ili izmjene ugovornih odredbi te produljenja rokova na štetu AO-ova (uvodne izjave 165. do 295. i 714. do 721. pobijane odluke);
 - odgađanja postupka pregovaranja o sporazumima o pristupu proizvodima BSA i LLU (uvodne izjave 269. do 374. i 722. do 747. pobijane odluke);
 - ograničavanja pristupa svojoj mreži (uvodne izjave 375. do 443. i 748. do 762. pobijane odluke);

- ograničavanja pristupa pretplatničkim linijama (uvodne izjave 444. do 510. i 763. do 782. pobijane odluke);
 - odbijanja pružanja točnih i pouzdanih općih informacija koje su AO-ovima nužne za odlučivanje o pristupu (uvodne izjave 511. do 565. i 783. do 792. pobijane odluke).
- 29 Komisija je istaknula da je navedena TP-ova praksa imala kumulativni učinak na AO-ove koji su nailazili na prepreke u svakom stadiju postupka pristupa veleprodajnim proizvodima TP-a. Navela je da, iako se, uzeta zasebno, svaka od prepreka koje je stvorio TP može činiti kao da nije jako ozbiljna, uzete zajedno one predstavljaju zloporabno ponašanje čiji je cilj bio AO-ovima zatvoriti pristup veleprodajnom tržištu širokopojasnog pristupa (uvodna izjava 713. pobijane odluke).
- 30 Komisija je zaključila da zloporaba koju je počinio TP predstavlja jedinstvenu i kontinuiranu povredu članka 102. UFEU-a. Smatrala je da je ta povreda započela 3. kolovoza 2005., na dan kada su započeli prvi pregovori između TP-a i jednog AO-a o pristupu TP-ovoj mreži, na temelju referentne ponude o pristupu LLU, te da je povreda trajala najmanje do 22. listopada 2009., dana kada je sklopljen sporazum s UKE-om, nakon što je Komisija bila započela postupak (članak 1. i uvodna izjava 909. pobijane odluke; u daljnjem tekstu, kad se odnosi na to razdoblje: razdoblje povrede).
- 31 Komisija je za tu povredu članka 102. UFEU-a kaznila TP izrekavši mu novčanu kaznu koja je izračunana prema pravilima utvrđenima u Smjernicama o metodi za utvrđivanje kazni koje se propisuju u skladu s člankom 23. stavkom 2. točkom (a) Uredbe br. 1/2003 (SL 2006., C 210, str. 2.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 8., svezak 4., str. 58.; u daljnjem tekstu: Smjernice iz 2006.).
- 32 Komisija je prvo utvrdila osnovni iznos novčane kazne izračunavši 10% prosječnog iznosa prodaja koje je TP ostvario na dotičnim tržištima te množeći tako dobiven broj s faktorom 4,2 koji odgovara trajanju povrede, utvrđenom na četiri godine i dva mjeseca. Osnovni iznos novčane kazne koji je dobiven na temelju tog izračuna iznosio je 136 000 000 eura (uvodne izjave 898. do 912. pobijane odluke).
- 33 Komisija je zatim odlučila da osnovni iznos novčane kazne neće prilagoditi na temelju otegotnih ili olakotnih okolnosti. Posebice je odbila voditi računa o dokazima koje je TP naveo u svojem dopisu od 7. ožujka 2011., kojim je odgovorio na dopis u kojem se izlažu činjenice, kao o olakotnim okolnostima (uvodne izjave 914. do 916. pobijane odluke).
- 34 Konačno, Komisija je priznala je da je TP-ovo ponašanje, koje je predmet pobijane odluke, također bilo predmet odluka UKE-a kojima su TP-u izrečene novčane kazne zbog kršenja zakonskih obveza. Kako bi vodila računa o tim novčanim kaznama, njihov je iznos oduzela od osnovnog iznosa novčane kazne te je utvrdila njezin konačni iznos od 127 554 194 eura.

Postupak i zahtjevi stranaka

- 35 Tužbom podnesenom tajništvu Općeg suda 2. rujna 2011. tužitelj je pokrenuo ovaj postupak.
- 36 Aktom podnesenim tajništvu Općeg suda 23. prosinca 2011. Netia S. A. zatražila je intervenciju u potporu zahtjevu Komisije.
- 37 Aktom podnesenim tajništvu Općeg suda 28. prosinca 2011. Polska Izba Informatyki i Telekomunikacji (u daljnjem tekstu: PIIT) zatražila je intervenciju u potporu zahtjevu tužitelja.
- 38 Komisija je svoj odgovor na tužbu podnijela 13. siječnja 2012.

- 39 Dopisom od 10. veljače 2012. tužitelj je zatražio povjerljivo postupanje u odnosu na Netiju i PIIT, u vezi s određenim podacima koji su se nalazili u tužbi i njezinim prilogima.
- 40 Dopisom od 9. ožujka 2012. tužitelj je zatražio povjerljivo postupanje u odnosu na Netiju i PIIT, u vezi s određenim podacima koji su se nalazili u prilogima odgovora na tužbu.
- 41 Dopisom od 4. travnja 2012. tužitelj je zatražio povjerljivo postupanje u odnosu na Netiju i PIIT, u vezi s određenim podacima koji su se nalazili u replici.
- 42 Rješenjem od 29. lipnja 2012. predsjednik prvog vijeća Općeg suda dopustio je Netijinu intervenciju.
- 43 Dana 21. rujna 2012. Netia je podnijela svoj intervencijski podnesak.
- 44 Rješenjem od 7. studenoga 2012. predsjednik prvog vijeća Općeg suda dopustio je PIIT-ovu intervenciju.
- 45 Dopisom od 17. prosinca 2012. tužitelj je zatražio povjerljivo postupanje u odnosu na Netiju i PIIT, u vezi s određenim podacima koji su se nalazili u prilogima odgovora na repliku. Drugim dopisom od istog dana tužitelj je zatražio povjerljivo postupanje u odnosu na PIIT, u vezi s određenim podacima koji su se nalazili u prilogima Netijina intervencijskog podneska.
- 46 Aktom podnesenim tajništvu 24. siječnja 2013. European Competitive Telecommunications Association (u daljnjem tekstu: ECTA) zatražio je intervenciju u potporu zahtjevu Komisije.
- 47 PIIT je 1. veljače 2013. podnio svoj intervencijski podnesak. Tužitelj nije zatražio povjerljivo postupanje u vezi s podacima koji su se nalazili u tom podnesku.
- 48 Dopisom od 15. veljače 2013. tužitelj je iznio primjedbe protiv intervencije ECTA-e.
- 49 Dopisom od 17. ožujka 2013. Komisija je podnijela svoje očitovanje na intervencijski podnesak PIIT-a.
- 50 Dopisom od 19. ožujka 2013. tužitelj je podnio svoje očitovanje na intervencijski podnesak Netije. Komisija nije podnijela očitovanje na taj intervencijski podnesak.
- 51 Dopisom od 14. travnja 2013. tužitelj je podnio svoje očitovanje na intervencijski podnesak PIIT-a.
- 52 Dopisom od 29. svibnja 2013. tužitelj je zatražio povjerljivo postupanje u odnosu na Netiju i PIIT, u vezi s određenim podacima koji su se nalazili u prilogima tužiteljeva očitovanja na intervencijski podnesak Netije.
- 53 Nijedan od tužiteljevih zahtjeva za povjerljivo postupanje nije bio osporavan.
- 54 Rješenjem predsjednika prvog vijeća Općeg suda od 3. rujna 2013. ECTA-i je dopuštena intervencija u ovom predmetu u potporu zahtjevu Komisije, s time da je ta intervencija ograničena na podnošenje očitovanja tijekom usmenog dijela postupka, na temelju članka 116. stavka 6. Poslovnika Općeg suda od 2. svibnja 1991.
- 55 Nakon izmjene sastava vijeća Općeg suda, sudac izvjestitelj dodijeljen je osmom vijeću, kojemu je stoga dodijeljen i ovaj predmet.
- 56 Dopisom od 5. studenoga 2014. Netia je povukla svoju intervenciju.
- 57 Dopisom od 17. prosinca 2014. Komisija je podnijela svoje očitovanje na povlačenje intervencije Netije.

- 58 Rješenjem od 26. veljače 2015. predsjednik osmog vijeća Općeg suda izbrisao je intervenciju Netije iz upisnika te joj je naložio snošenje vlastitih troškova.
- 59 Na temelju izvještaja suca izvjestitelja Opći sud (osmo vijeće) odlučio je otvoriti usmeni dio postupka te je, u okviru mjera upravljanja postupkom, pozvao stranke da odgovore na pisana pitanja. Stranke su tom zahtjevu udovoljile u za to određenom roku.
- 60 Stranke su saslušane u svojim izlaganjima i odgovorima na pitanja koja im je postavio Opći sud na raspravi održanoj 26. lipnja 2015.
- 61 Tužitelj, kojeg podupire PIIT, od Općeg suda zahtijeva da:
- primarno, u cijelosti poništi pobijanu odluku;
 - podredno, u cijelosti poništi članak 2. pobijane odluke;
 - podredno tomu, smanji iznos novčane kazne koji je utvrđen člankom 2. pobijane odluke;
 - naloži Komisiji snošenje troškova.
- 62 Komisija, koju podupire ECTA, od Općeg suda zahtijeva da:
- odbije tužbu kao neosnovanu;
 - naloži tužitelju snošenje troškova.

Pravo

1. Doseg spora

- 63 Tužitelj prvim i drugim dijelom tužbenog zahtjeva primarno zahtijeva poništenje pobijane odluke u cijelosti te, podredno, poništenje članka 2. pobijane odluke. Podredno tomu, tužitelj trećim dijelom tužbenog zahtjeva poziva Opći sud da izmijeni iznos novčane kazne. Stoga zahtjeve za poništenje i zahtjev za izmjenu iznosa novčane kazne valja ispitati uzastopno.
- 64 Međutim, na samom početku treba istaknuti da tužitelj u potporu svojem zahtjevu za izmjenu novčane kazne iznosi dva tužbena razloga, od kojih se prvi temelji na pogrešci koja se tiče prava te na pogrešci u ocjeni kod izračuna osnovnog iznosa novčane kazne, a drugi na pogreškama koje se tiču prava i pogreškama u ocjeni kao i neuzimanju u obzir olakotnih okolnosti. Valja utvrditi da ti tužbeni razlozi idu za kažnjavanjem nepoštovanja pravnog pravila te, u slučaju da se pokažu osnovanima, mogu dovesti do djelomičnog poništenja pobijane odluke. Stoga se oni tiču nadzora nad zakonitošću koji obavljaju sudovi Unije te kao takvi ne ulaze u njihovu neograničenu nadležnost.
- 65 Naime, valja podsjetiti da je osim jednostavnog nadzora zakonitosti kazne, u okviru kojeg može samo odbiti tužbu za poništenje ili poništiti pobijani akt, na temelju neograničene nadležnosti koja mu je dodijeljena člankom 31. Uredbe br. 1/2003, u skladu s člankom 261. UFEU-a, Opći sud ovlašten zamijeniti Komisijinu ocjenu svojom ocjenom i slijedom toga preinačiti pobijani akt, čak i bez njegova poništenja, uzimajući u obzir sve činjenične okolnosti, posebno mijenjajući izrečenu novčanu kaznu ako je pitanje njezina iznosa podvrgnuto njegovoj ocjeni (vidjeti u tom smislu presude od 8. veljače 2007., *Groupe Danone/Komisija*, C-3/06 P, Zb., EU:C:2007:88, t. 61. i 62.; od 3. rujna 2009., *Prym i Prym Consumer/Komisija*, C-534/07 P, Zb., EU:C:2009:505, t. 86. i od 5. listopada 2011., *Romana Tabacchi/Komisija*, T-11/06, Zb., EU:T:2011:560, t. 265.).

- 66 Iz sudske prakse također proizlazi da tužba kojom se od suda Unije traži izvršavanje neograničene nadležnosti, koja proizlazi iz članka 261. UFEU-a te koja se provodi u okviru članka 263. UFEU-a, u pogledu odluke o kazni, nužno podrazumijeva ili sadrži zahtjev za potpuno ili djelomično poništenje te odluke (vidjeti, u tom smislu, rješenje od 9. studenoga 2004., FNICGV/Komisija, T-252/03, Zb., EU:T:2004:326, t. 25.).
- 67 Tek nakon što sud Unije završi s nadzorom zakonitosti odluke koja mu je podnesena, u svjetlu iznesenih tužbenih razloga te razloga koje je po potrebi ispitao po službenoj dužnosti, na Sudu je da, u slučaju da navedena odluka nije u potpunosti poništena, izvrši svoju neograničenu nadležnost kako bi, s jedne strane, izveo posljedice svoje presude na zakonitost te iste odluke te, s druge strane, u pogledu dokaza koji su mu podneseni na ispitivanje (vidjeti, u tom smislu, presude od 8. prosinca 2011., KME Germany i dr./Komisija, C-389/10 P, Zb., EU:C:2011:816, t. 131. i od 10. srpnja 2014., Telefónica i Telefónica de España/Komisija, C-295/12 P, Zb., EU:C:2014:2062, t. 213.), te kako bi utvrdio ima li mjesta da na datum kad donese svoju odluku (presude od 11. srpnja 2014., Esso i dr./Komisija, T-540/08, Zb., EU:T:2014:630, t. 133.; Sasol i dr./Komisija, T-541/08, Zb., EU:T:2014:628, t. 438. i RWE i RWE Dea/Komisija, T-543/08, Zb., EU:T:2014:627, t. 257.) Komisijinu ocjenu nadomjesti svojom vlastitom, na način da iznos novčane kazne bude primjeren.
- 68 Slijedom toga, tužbeni razlozi koje tužitelj iznosi u potporu tužbenom zahtjevu za izmjenu novčane kazne bit će ispitani u sklopu tužiteljevog zahtjeva za poništenje jer se u stvarnosti odnose na pitanje čiste zakonitosti. Kad bi se navedeni tužbeni razlozi pokazali osnovanima, imajući na umu da ne mogu dovesti do potpunog poništenja pobijane odluke (vidjeti gornju točku 64.), Opći bi ih sud uzeo u razmatranje u sklopu svoje neograničene nadležnosti. Isto tako, kad bi iz ispitivanja tih tužbenih razloga proizlazilo da pojedini prigovor, primjerice onaj koji se poziva na argumente pravičnosti (vidjeti, u tom smislu, presudu od 17. prosinca 1959., Macchiorlatti Dalmás/Visoko tijelo, 1/59, Zb., EU:C:1959:29, t. 425.), može ići u prilog navedenom tužbenom zahtjevu za izmjenu novčane kazne, taj bi se tužbeni razlog naravno ispitivao u sklopu tog zahtjeva.

2. Tužbeni zahtjev za poništenje

Tužbeni zahtjev za potpuno poništenje pobijane odluke

- 69 Tužitelj u potporu tom dijelu tužbenog zahtjeva ističe jedan tužbeni razlog koji se temelji na pogrešci koja se tiče prava i nepostojanju obrazloženja o prisutnosti legitimnog interesa za utvrđenje da je povreda bila počinjena u prošlosti.
- 70 U potporu tom tužbenom razlogu, koji međutim valja razdvojiti na dva odvojena prigovora, stoga što treba razlikovati pitanje obveze obrazloženja, koja zahtijeva prisutnost temeljnih činjeničnih i pravnih elemenata u pobijanoj odluci kako bi ona jasno i nedvosmisleno odražavala zaključke institucije koja je donijela akt, od prigovora osnovanosti obrazloženja koje je navedena institucija iznijela (presude od 2. travnja 1998., Komisija/Sytraval i Brink's France, C-367/95 P, Zb., EU:C:1998:154, t. 67. i od 16. listopada 2014., Eurallumina/Komisija, T-308/11, EU:T:2014:894, t. 33.), tužitelj ističe da iz članka 7. Uredbe br. 1/2003 proizlazi da, kad Komisija donosi odluku kojom utvrđuje postojanje povrede koja je počinjena u prošlosti, ona u svojoj odluci mora utvrditi postojanje legitimnog interesa za provođenje svoje istrage te ga odgovarajuće objasniti u svojoj odluci. Dužnost utvrđivanja i obrazlaganja postojanja legitimnog interesa neovisna je o pitanju izriče li Komisija u svojoj odluci novčanu kaznu ili ne.
- 71 Prema tužitelju, to je tumačenje članka 7. Uredbe br. 1/2003 u skladu sa sudskom praksom Suda, osobito s presudama od 2. ožujka 1983., GVL/Komisija (7/82, Zb., EU:C:1983:52), i od 6. listopada 2005., Sumitomo Chemical i Sumika Fine Chemicals/Komisija (T-22/02 i T-23/02, Zb., EU:T:2005:349). Ono je također opravdano nužnošću osiguravanja poštovanja postupovnih jamstava

predviđenih člankom 6. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (u daljnjem tekstu: EKLJP), potpisane u Rimu 4. studenoga 1950., i člankom 47. Povelje Europske unije o temeljnim pravima.

72 Tužitelj podsjeća da je prema pobijanoj odluci povreda koja se predbacuje TP-u završila 22. listopada 2009., dakle prije donošenja pobijane odluke 22. lipnja 2011. Budući da Komisija u pobijanoj odluci ni na koji način nije dokazala svoj legitimni interes za vođenje istrage i utvrđivanje postojanja te povrede, navedena je odluka zahvaćena pogreškom koja se tiče prava i nepostojanjem obrazloženja te posljedično treba biti poništena u cijelosti.

73 Komisija osporava argumente tužitelja te zahtijeva da se ovaj tužbeni razlog odbije.

74 U tom pogledu, glede prigovora koji se temelji na nepostojanju obrazloženja o postojanju legitimnog interesa za utvrđivanje povrede koja je počinjena u prošlosti, valja najprije podsjetiti da prema članku 7. stavku 1. Uredbe br. 1/2003:

„Kada Komisija, postupajući po pritužbi ili po službenoj dužnosti, utvrdi da postoji povreda članka [101.] ili [102. UFEU-a], može odlukom zahtijevati od poduzetnika i udruženja poduzetnika da takvu povredu otklone. U tu svrhu, Komisija im može odrediti [korektivne mjere] – mjere praćenja poslovanja ili strukturne mjere koje su proporcionalne počinjenoj povredi. [...] U slučaju postojanja opravdanog interesa, Komisija može utvrditi i povredu propisa koja se dogodila u prošlosti.“

75 Tu je odredbu potrebno čitati u svjetlu obrazloženja Prijedloga uredbe Vijeća o provedbi pravila o tržišnom natjecanju koja su propisana člancima [101.] i [102. UFEU-a] i koja mijenja uredbe (EEZ) br. 1017/68, (EEZ) br. 2988/74, (EEZ) br. 4056/86 i (EEZ) br. 3975/87 („Uredba o primjeni članaka [101.] i [102. UFEU-a]“) (SL 2000., C 365 E, str. 284.). Obrazloženje glede članka 7. navodi da je u toj odredbi pobliže određeno da je „Komisija nadležna donijeti odluku kojom utvrđuje povredu ne samo kada nalaže prestanak povrede ili kada izriče novčanu kaznu, nego i kad je povreda prestala te kada ne izriče novčanu kaznu; u skladu sa sudskom praksom Suda, ovlast koja je dodijeljena Komisiji za donošenje odluke kojom se u tim uvjetima utvrđuje povreda je ograničena na slučaj u kojem Komisija ima legitimni interes to učiniti; to] može biti slučaj, primjerice, kad postoji rizik da će adresat odluke ponoviti djelo ili kad slučaj otvara nove probleme čije razjašnjenje je u javnom interesu“ [neslužbeni prijevod].

76 Iz prethodno navedenog proizlazi da je na Komisiji da utvrdi postojanje legitimnog interesa za utvrđivanje povrede kad je povreda prestala, a Komisija ne izriče novčanu kaznu.

77 Taj je zaključak u skladu sa sudskom praksom Općeg suda na koju se tužitelj poziva u svojim pismenima te s novijom sudskom praksom koja u bitnome prepoznaje vezu između, s jedne strane, Komisijine obveze da dokaže legitimni interes za utvrđivanje povrede te, s druge strane, zastare njezine ovlasti da izriče novčane kazne. Naime, Opći je sud presudio da zastara ovlasti Komisije za izricanje novčane kazne ne može utjecati na njezinu implicitnu ovlast za utvrđivanje povrede. Međutim, izvršavanje te implicitne ovlasti za donošenje odluke kojom se utvrđuje povreda nakon proteka roka zastare podložno je uvjetu da Komisija dokaže postojanje legitimnog interesa za takvo utvrđivanje (presude od 16. studenoga 2006., *Peróxidos Orgánicos/Komisija*, T-120/04, Zb., EU:T:2006:350, t. 18. i od 6. veljače 2014., *Elf Aquitaine/Komisija*, T-40/10, EU:T:2014:61, t. 282. i 284. do 287.).

78 Iz toga slijedi da je pogrešno tumačenje članka 7. stavka 1. Uredbe br. 1/2003 koje brani tužitelj, prema kojemu Komisija mora dokazati postojanje legitimnog interesa za utvrđivanje povrede koja je počinjena u prošlosti, unatoč činjenici da ona tu povredu sankcionira novčanom kaznom. Budući da ta institucija u tom pogledu nema obvezu obrazlaganja, prvi prigovor tužbenog razloga treba odbiti.

- 79 Nadalje, utoliko što je u ovom slučaju nesporno da ovlast Komisije za izricanje novčane kazne nije u zastari i da je Komisija odlučila izreći novčanu kaznu TP-u, pogrešno je što tužitelj Komisiji prigovara pogrešku koja se tiče prava stoga što Komisija nije u pobijanoj odluci dokazala postojanje legitimnog interesa za utvrđivanje povrede koja je počinjena u prošlosti. Drugi prigovor prvog tužbenog razloga stoga također treba biti odbijen.
- 80 Slijedom toga, ovaj tužbeni razlog valja odbiti kao neosnovan te stoga i dio tužbenog zahtjeva za poništenje pobijane odluke u cijelosti.

Tužbeni zahtjev za djelomično poništenje pobijane odluke

- 81 Tužitelj u tužbi u potporu dijelu tužbenog zahtjeva za djelomično poništenje pobijane odluke ističe dva tužbena razloga. Njima valja pridodati dva tužbena razloga koji su pogrešno izneseni u sklopu tužbenog zahtjeva za preinaku, osim u pogledu relevantnih elemenata navedenih tužbenih razloga koji se posebno odnose na neograničenu nadležnost.

Prvi tužbeni razlog

- 82 Prvi se tužbeni razlog temelji na povredi članka 6. EKLJP-a i članka 47. Povelje o temeljnim pravima. Prema tužitelju, iz odredbi tih dvaju članaka zajedno proizlazi da novčanu kaznu može izreći samo „neovisni i nepristrani sud ustanovljen zakonom“ koji ispunjava sva formalna jamstva predviđena člankom 6. EKLJP-a. Ne samo da Komisija nije sud, već objedinjuje ulogu tužitelja i donositelja odluke. Novčanu kaznu koju izriče Komisija, a koja je osim toga očito „kaznene“ prirode u smislu članka 6. EKLJP-a, ne izriče dakle tijelo koje je istinski neovisno o upravi te stoga ta novčana kazna krši načelo nepristranosti sadržano u gorenavedenim odredbama.
- 83 Tužitelj je odustao od tužbenog razloga odgovorivši na pitanje Općeg suda koje je postavljeno u sklopu mjera upravljanja postupkom, a koje se odnosilo na posljedice koje u pogledu tog tužbenog razloga valja izvesti iz presuda od 8. prosinca 2011., Chalkor/Komisija (C 386/10 P, Zb., EU:C:2011:815, t. 62., 63. i 81.), i od 18. srpnja 2013., Schindler Holding i dr./Komisija (C 501/11 P, Zb., EU:C:2013:522, t. 33. do 38.), što je zabilježeno tijekom rasprave. Tužitelj je ipak pozvao Opći sud da u tom pogledu izvrši svoju neograničenu nadležnost, u skladu s načelima koja su utvrđena u navedenoj sudskoj praksi te da prema tome u okviru ispitivanja argumenata koji su izneseni u potporu dijelu tužbenog zahtjeva za preinaku iznosa novčane kazne vodi računa o članku 6. EKLJP-a i o članku 47. Povelje o temeljnim pravima.
- 84 Stoga, u pogledu tužbenog zahtjeva za poništenje valja utvrditi da je tužitelj odustao od svojeg prvog tužbenog razloga i da slijedom toga više nije potrebno da Opći sud odlučuje o navedenom tužbenom razlogu.

Drugi tužbeni razlog

- 85 Drugi se tužbeni razlog temelji na povredi prava obrane tužitelja. Tužitelj tim tužbenim razlogom tvrdi da članak 2. pobijane odluke krši njegovo pravo na saslušanje i njegova prava obrane iz članaka 41. i 48. Povelje o temeljnim pravima i članka 27. Uredbe br. 1/2003, kao i članaka 10. i 15. Uredbe br. 773/2004.
- 86 Prema tužitelju, sudska praksa Suda i Općeg suda koja se odnosi na potrebni sadržaj Obavijesti o preliminarno utvrđenim činjenicama u postupku nadjačana je odredbama Povelje o temeljnim pravima navedenima u prethodnoj točki. Stoga, od stupanja na snagu Lisabonskog ugovora Komisija ima obvezu u Obavijesti o preliminarno utvrđenim činjenicama u postupku dostaviti sve činjenične i pravne elemente koji su nužni za dokazivanje povrede kao i činjenične i pravne elemente koji su relevantni za

izračun iznosa novčane kazne. Kada je riječ o izračunu iznosa novčane kazne, tužitelj smatra da Komisija ima obvezu u Obavijesti o preliminarno utvrđenim činjenicama u postupku iznijeti ne samo ključne elemente potrebne za određivanje osnovnog iznosa novčane kazne nego i elemente o kojima Komisija vodi računa prilikom prilagođavanja osnovnog iznosa, to jest činjenice koje mogu predstavljati otežavajuće ili olakotne okolnosti. Isto tako, prema tužitelju, konačni iznos novčane kazne koji može biti izrečen dotičnom poduzetniku mora biti naveden u Obavijesti o preliminarno utvrđenim činjenicama u postupku. Mogućnost da tužitelj pred Općim sudom osporava konačni iznos novčane kazne nije dovoljna kako bi jamčila poštovanje prava koja proizlaze iz članaka 41. i 48. Povelje o temeljnim pravima.

- 87 U ovom je slučaju Komisija, time što u Obavijesti o preliminarno utvrđenim činjenicama u postupku, kao ni u dopisu u kojem se izlažu činjenice naslovljenom na tužitelja, nije navela elemente koje će smatrati olakotnim okolnostima, prekršila odredbe navedene u gornjoj točki 85. Posebice, i unatoč argumentima koje je tužitelj u tom pogledu iznio tijekom upravnog postupka, Komisija u tim dokumentima uopće nije analizirala posljedice sporazuma sklopljenog između tužitelja i UAE-a na težinu povrede ili na razinu novčane kazne.
- 88 Komisija osporava argumente tužitelja i zahtijeva da se ovaj tužbeni razlog odbije.
- 89 Najprije valja istaknuti da Komisija u pobijanoj odluci nije prilagodila iznos novčane kazne. Ona je u uvodnim izjavama 913. do 916. pobijane odluke odbila argumente o postojanju olakotnih okolnosti koje je tužitelj iznio tijekom upravnog postupka.
- 90 U tom pogledu valja podsjetiti da prema ustaljenoj sudskoj praksi ako Komisija u Obavijesti o preliminarno utvrđenim činjenicama u postupku izričito navede da će ispitati treba li poduzetnicima u pitanju odrediti novčane kazne i ako navede glavne činjenične i pravne elemente koji bi mogli dovesti do izricanja novčane kazne, kao što su težina i trajanje povrede i je li povreda počinjena namjerno ili iz nepažnje, Komisija će poštovati pravo poduzetnikâ na saslušanje. Naime, ona poduzetnicima time pruža elemente koji su potrebni da iznesu svoju obranu ne samo protiv utvrđenja povrede nego i protiv izricanja novčane kazne (vidjeti presudu od 25. listopada 2005., *Groupe Danone/Komisija*, T-38/02, Zb., EU:T:2005:367, t. 50. i navedenu sudsku praksu).
- 91 Ustaljena sudska praksa isto tako potvrđuje da su glede određivanja iznosa novčane kazne prava obrane dotičnog poduzetnika pred Komisijom zajamčena putem mogućnosti iznošenja očitovanja o trajanju, težini i predvidljivosti protutržišne naravi povrede. Poduzetnici k tomu uživaju dodatno jamstvo glede određivanja iznosa novčane kazne, utoliko što Opći sud odlučuje na temelju neograničene nadležnosti i među ostalim može ukinuti ili smanjiti novčanu kaznu na temelju članka 31. Uredbe br. 1/2003. Sudovi Unije su iz toga zaključili da se Komisija može ograničiti na to da u Obavijesti o preliminarno utvrđenim činjenicama u postupku, bez pobližeg određivanja, samo navede da će se voditi računa o pojedinačnoj ulozi koju je svaki od poduzetnika imao u dotičnom sporazumu te da će iznos novčane kazne odražavati moguće otegotne ili olakotne okolnosti, jer Smjernice o metodi za utvrđivanje kazni pobliže određuju koje se okolnosti mogu smatrati otegotnim ili olakotnim (vidjeti presudu od 27. rujna 2012., *Koninklijke Wegenbouw Stevin/Komisija*, T-357/06, Zb., EU:T:2012:488, t. 217. i navedenu sudsku praksu).
- 92 Argumente koje je tužitelj iznio u sklopu ovog tužbenog razloga valja ispitati u svjetlu načela navedenih u gornjim točkama 90. i 91.
- 93 Prije provođenja tog ispitivanja na prvom mjestu valja također pobliže istaknuti da se pravila utvrđena presudom *Koninklijke Wegenbouw Stevin/Komisija* (gornja točka 91., EU:T:2012:488) primjenjuju i na otegotne i na olakotne okolnosti. Naime, pravilo koje je tako postavio Opći sud obvezuje Komisiju da u Obavijesti o preliminarno utvrđenim činjenicama u postupku najavi da će voditi računa o čimbenicima koji mogu utjecati na konačni iznos novčane kazne, što, osim otegotnih, uključuje i olakotne okolnosti.

- 94 Na drugom mjestu, treba reći da, suprotno onomu što tvrdi tužitelj, ni stupanje na snagu Lisabonskog ugovora ni izjave Komisije u Obavijesti o dobroj praksi glede postupaka primjene članaka 101. i 102. [...] UFEU-a (SL 2011., C 308, str. 6.) nisu utjecale na načela koja su navedena u gornjim točkama 90. i 91.
- 95 Naime, s jedne strane, iz sudske prakse Suda koja je donesena u kontekstu primjene članka 47. Povelje o temeljnim pravima proizlazi da stupanje na snagu Lisabonskog ugovora, kojim je Povelja o temeljnim pravima uključena u primarno pravo Unije, nije značajno promijenilo sadržaj prava na pošteno suđenje, koje između ostalog proizlazi iz članka 6. EKLJP-a te je na razini Unije priznato kao opće načelo prava Unije (vidjeti, u tom smislu, presudu od 3. svibnja 2012., Legris Industries/Komisija, C-289/11 P, EU:C:2012:270, t. 36. i navedenu sudsku praksu). Ta razmatranja mogu biti proširena i na pravo na saslušanje te, još šire, na prava obrane u cijelosti, na koja se poziva tužitelj, u mjeri u kojoj navedena prava doprinose jamstvu provođenja poštenog suđenja.
- 96 S druge strane, kad se radi o Obavijesti o dobroj praksi navedenoj u gornjoj točki 94., valja utvrditi da, u skladu s njezinom točkom 6., ta obavijest nije primjenjiva u ovom slučaju jer je objavljena 20. listopada 2011., to jest nekoliko mjeseci nakon donošenja pobijane odluke (vidjeti, analogijom, presudu od 17. svibnja 2011., Elf Aquitaine/Komisija, T-299/08, Zb., EU:T:2011:217, t. 148.).
- 97 Što se tiče primjene pravila koja proizlaze iz sudske prakse navedene u gornjim točkama 90. i 91., u konkretnom slučaju potrebno je istaknuti da je, kao prvo, Komisija u točki 522. Obavijesti o preliminarno utvrđenim činjenicama u postupku najavila svoju namjeru da TP-u izrekne novčanu kaznu za zlouporabu određenu kao odbijanje pružanja usluga. Ona je u sljedećim točkama tog dokumenta navela da smatra da je zlouporaba koja se stavlja na teret TP-u počinjena namjerno ili nepažnjom te da je TP bio svjestan da njegovo ponašanje može utjecati na tržišno natjecanje na unutarnjem tržištu. Kao drugo, Komisija je u točki 524. Obavijesti o preliminarno utvrđenim činjenicama u postupku navela da će prilikom određivanja iznosa novčane kazne voditi računa o svim važnim okolnostima predmetnog slučaja, posebice o težini i trajanju povrede, te da će primijeniti pravila navedena u Smjernicama iz 2006. Što se tiče težine povrede, u točki 528. Obavijesti o preliminarno utvrđenim činjenicama u postupku pobliže je navela da će voditi računa o naravi povrede, njezinom stvarnom utjecaju na tržište, kad je taj utjecaj mjerljiv, i opsegu zemljopisnog tržišta na koje je povreda utjecala. Što se tiče trajanja povrede, u točki 529. Obavijesti o preliminarno utvrđenim činjenicama u postupku navela je da je povreda započela najkasnije 3. kolovoza 2005. i da još nije bila završila. Kao treće, Komisija je u točki 525. Obavijesti o preliminarno utvrđenim činjenicama u postupku navela da na iznos novčane kazne može utjecati moguće uzimanje u obzir otežavajućih ili olakotnih okolnosti koje su pobrojane u točkama 28. i 29. navedenih smjernica.
- 98 Nadalje, iz dopisa u kojem se izlažu činjenice, koji je ishod razmjene pismena između Komisije i TP-a i koji je Komisija poslala TP-u nakon saslušanja, proizlazi da je Komisija navela detalje o vrijednosti prodaja u smislu točke 13. Smjernica iz 2006., koje će upotrijebiti za izračun osnovnog iznosa novčane kazne.
- 99 Elementi koji su navedeni u gornjim točkama 97. i 98. podupiru zaključak da je u ovom slučaju Komisija poštovala načela iz sudske prakse navedena u gornjim točkama 90. i 91. Argumenti koje iznosi tužitelj ne mogu dovesti taj zaključak u pitanje.
- 100 Naime, kao prvo, iz sudske prakse navedene u gornjim točkama 90. i 91. proizlazi da, suprotno tvrdnjama koje iznosi tužitelj, Komisija nije bila dužna navesti ukupni iznos novčane kazne u Obavijesti o preliminarno utvrđenim činjenicama u postupku.
- 101 Kao drugo, valja odbiti argument tužitelja da je Komisija u dijelu Obavijesti o preliminarno utvrđenim činjenicama u postupku koji se tiče kazni morala analizirati utjecaj sporazuma s UKE-om na težinu povrede ili na razinu novčane kazne.

102 Naime, s jedne strane, iz spisa proizlazi da je raspravu o uzimanju u obzir sporazuma s UAE-om prilikom izračuna novčane kazne pokrenuo TP u uznapredovalom stadiju upravnog postupka, nakon upućivanja Obavijesti o preliminarno utvrđenim činjenicama u postupku. Tako je TP u točkama 912. do 1009. odgovora na Obavijest o preliminarno utvrđenim činjenicama u postupku najprije iznio argument da Komisija, s obzirom na obveze koje je TP preuzeo na temelju sporazuma s UAE-om, treba priznati da je potpisivanje tog sporazuma označilo završetak povrede. Komisija je to stajalište dijelila u dopisu u kojem se izlažu činjenice (točka 27.). Nadalje, TP je u točkama 483. i 484. dopisa od 7. ožujka 2011., poslanog kao odgovor na dopis u kojem se izlažu činjenice, iznio argument da bi se sporazum s UAE-om mogao uzeti u obzir kao olakotna okolnost. TP je taj argument ponovno iznio u dopisu od 6. lipnja 2011., koji je samoinicijativno poslao i u kojem se očitovao o primjerenosti izricanja novčane kazne u ovom slučaju.

103 Komisija je, s druge strane, na sve te argumente koji su izneseni nakon slanja Obavijesti o preliminarno utvrđenim činjenicama u postupku odgovorila u uvodnim izjavama 913. do 916. pobijane odluke. Bez prejudiciranja osnovanosti Komisijina odgovora, na koji se odnosi tužbeni razlog koji se temelji na propustu da se uzmu u obzir olakotne okolnosti, treba smatrati da sama činjenica da je Komisija u pobijanoj odluci zauzela stav o tim argumentima koji su izneseni nakon slanja Obavijesti o preliminarno utvrđenim činjenicama u postupku ni na koji način ne predstavlja povredu TP-ova prava na saslušanje ili njegovih prava obrane.

104 S obzirom na gore navedena razmatranja, ovaj tužbeni razlog valja odbiti kao neosnovan.

Treći tužbeni razlog

105 Treći tužbeni razlog, koji se temelji na pogrešci koja se tiče prava i pogrešci u ocjeni glede izračuna osnovnog iznosa novčane kazne, odnosi se ponajprije na nepoštovanje točaka 20. do 22. Smjernica iz 2006.

106 Ističući da ne osporava postojanje povrede koja se stavlja na teret TP-u, tužitelj od Općeg suda u bitnome zahtijeva da u svjetlu načela proporcionalnosti ponovno razmotri iznos novčane kazne koji je određen u pobijanoj odluci, vodeći računa o činjenici da težina te povrede ne opravdava da Komisija prilikom izračuna osnovnog iznosa novčane kazne koristi 10% vrijednosti prodaje, u smislu točke 13. Smjernica iz 2006. Argumenti tužitelja koji se odnose na neproporcionalnost te stoga neprikladnost i nepravilnost navedenog iznosa bit će ispitani u okviru zahtjeva za preinaku.

107 Ovaj se tužbeni razlog sastoji od dva dijela kojima tužitelj Komisiji stavlja na teret da, s jedne strane, nije uredno vodila računa o činjenici da je povreda uključivala prakse različitog trajanja i intenziteta te, s druge strane, da je pogrešno ocijenila utjecaj TP-ova ponašanja na dotično tržište.

108 Prije ispitivanja ta dva dijela tužbenog razloga valja odmah podsjetiti da u skladu s člankom 49. stavkom 3. Povelje o temeljnim pravima intenzitet kazne ne smije biti neproporcionalan u odnosu na povredu.

109 U sklopu postupaka koje Komisija pokreće radi kažnjavanja povreda pravila tržišnog natjecanja, načelo proporcionalnosti znači da Komisija novčanu kaznu mora odrediti proporcionalno činjenicama koje uzima u obzir prilikom ocjene težine povrede i da, u tom pogledu, te činjenice mora primijeniti dosljedno i na objektivno opravdan način (presude Telefónica i Telefónica de España/Komisija, t. 67. *supra*, EU:C:2014:2062, t. 196. i od 5. listopada 2011., Transcatab/Komisija, T-39/06, Zb., EU:T:2011:562, t. 189.).

110 Nadalje, valja podsjetiti da, u skladu s člankom 23. stavkom 3. Uredbe br. 1/2003, pri određivanju iznosa novčane kazne osim težine povrede treba uzeti u obzir i njezino trajanje.

- 111 Što se tiče težine povrede, ne postoji obvezujući ili iscrpan popis kriterija koji obvezno moraju biti uzeti u obzir prilikom ocjene povrede. Međutim, iz sudske prakse proizlazi da se među čimbenicima koji mogu biti uključeni u ocjenu težine povrede, osim posebnih okolnosti predmeta, nalazi kontekst predmeta i odvrćajući učinak novčanih kazni, ponašanje dotičnog poduzetnika, uloga koju je dotični poduzetnik imao u uspostavljanju dotične prakse, dobit koju je mogao izvući iz te prakse, veličina poduzetnika i vrijednost dotične robe kao i rizik koji povrede tog tipa predstavljaju za ciljeve Unije (presuda od 14. listopada 2010., Deutsche Telekom/Komisija, C-280/08 P, Zb., EU:C:2010:603, t. 273. i 274.; vidjeti, isto tako, presudu od 8. prosinca 2011., KME Germany i dr./Komisija, C-272/09 P, Zb., EU:C:2011:810, t. 96. i navedenu sudsku praksu).
- 112 Iznos novčane kazne isto tako mora voditi računa o objektivnim čimbenicima, kao što su sadržaj i trajanje protutržišnih ponašanja, njihov broj i intenzitet, opseg tržišta na koje je povreda utjecala i šteta koju je pretrpio javni ekonomski poredak, kao i tržišni udio odgovornih poduzetnika i moguće ponavljanje djela (vidjeti presudu KME Germany i dr./Komisija, t. 111. *supra*, EU:C:2011:810, t. 97. i navedenu sudsku praksu).
- 113 Prema Smjernicama iz 2006., na kojima je temeljila izračun novčane kazne u ovom slučaju, Komisija težinu povrede uzima u obzir u prvom stadiju izračuna novčane kazne, to jest prilikom određivanja njezina osnovnog iznosa. Naime, primjenom točke 19. Smjernica iz 2006. osnovni iznos novčane kazne povezan je s udjelom vrijednosti prihoda od prodaje, ovisno o stupnju težine povrede, pomnoženo s godinama trajanja povrede. Na temelju točke 20. Smjernica iz 2006., Komisija je dužna ocjenjivati težinu svake vrste povrede za svaki slučaj posebno, uzimajući u obzir sve bitne okolnosti pojedinog slučaja. Prema točkama 21. i 22. navedenih smjernica, Komisija u pravilu udio vrijednosti prihoda od prodaje koji se uzima u obzir utvrđuje u visini do 30% i, kako bi odlučila treba li udio vrijednosti prihoda od prodaje koji se u danom slučaju treba razmotriti biti na donjem ili na gornjem dijelu tog raspona, uzima u obzir čimbenike kao što su narav povrede, zajednički tržišni udio dotičnih poduzetnika, zemljopisni opseg povrede te je li povreda provedena u praksi ili ne.
- 114 Konačno, glede uloge koju sudovi Unije imaju u kontroli iznosa novčane kazne, valja podsjetiti da su oni dužni izvršiti nadzor zakonitosti sporne odluke na osnovi dokaza koje je tužitelj podnio u prilog istaknutim tužbenim razlozima. Prilikom te kontrole sud ne može koristiti diskrecijsku ovlast Komisije ni u pogledu izbora elemenata uzetih u razmatranje prilikom primjene kriterija navedenih u Smjernicama ni u pogledu ocjene tih elemenata, kako bi odustao od provođenja detaljne kontrole prava i činjenica (presuda KME Germany i dr./Komisija, t. 111. *supra*, EU:C:2011:810, t. 102.).
- 115 Nadzor utemeljen Ugovorima, čije su granice utvrđene sudskom praksom navedenom u gornjim točkama 65. do 67. i 114., koji podrazumijeva da sud Unije izvršava i pravni i činjenični nadzor i da ima ovlast ocijeniti dokaze, poništiti pobijanu odluku i izmijeniti iznos novčanih kazni, jest, protivno onomu što je prvotno tvrdio tužitelj, u skladu sa zahtjevima načela djelotvorne sudske zaštite iz članka 47. Povelje o temeljnim pravima (vidjeti, u tom smislu, presudu Schindler Holding i dr./Komisija, t. 83. *supra*, EU:C:2013:522, t. 38. i navedenu sudsku praksu).
- 116 Argumente koje je iznio tužitelj u sklopu ovog tužbenog razloga valja ocijeniti u svjetlu tih načela.
- Prvi dio tužbenog razloga, koji se temelji na nepoštovanju činjenice da su trajanje različitih konstitutivnih elemenata povrede i njezin intenzitet bili promjenjivi u vremenu
- 117 Tužitelj ističe da je Komisija počinila pogrešku koja se tiče prava odbivši uzeti u obzir činjenicu da su trajanje različitih konstitutivnih elemenata povrede koju je počinio TP i njezin intenzitet bili promjenjivi u vremenu, s obrazloženjem da se zlorabno ponašanje može promatrati kroz čitavo vrijeme trajanja povrede. Ona je tako zanemarila bitan parametar za određivanje novčane kazne koja je proporcionalna težini povrede, to jest činjenicu da nijedno od ponašanja koja čine konstitutivni element povrede nije trajalo četiri godine i dva mjeseca.

- 118 Tužitelj te tvrdnje podupire brojnim argumentima kojima u bitnome teži odrediti točno trajanje određenih ponašanja TP-a koja, uzeta zajedno, predstavljaju zlouporabu vladajućeg položaja koju je počinio TP. Tvrdi da se, uzimajući u obzir kumulativni učinak pogrešaka koje je učinila Komisija prilikom izračuna trajanja tih ponašanja, navedena zlouporaba ne čini tako teškom da bi Komisija odredila razinu od 10% udjela vrijednosti prodaje kao izvorišnu točku za izračun osnovnog iznosa novčane kazne. Tužitelj stoga zahtijeva da Opći sud smanji iznos novčane kazne koja je izrečena TP-u.
- 119 Argumenti tužitelja odnose se na četiri od pet konstitutivnih elemenata zlouporabe vladajućeg položaja koja se stavlja na teret TP-u (vidjeti gornju točku 28.).
- 120 Kao prvo, što se tiče predlaganja AO-ovima nerazumnih uvjeta u sporazumima o pristupu TP-ovoj mreži pristupima BSA i LLU, tužitelj ističe da je Komisija počinila pogrešku koja se tiče prava zaključivši da je taj element zlouporabe trajao od 3. kolovoza 2005. do 22. listopada 2009. Točnije, što se tiče, s jedne strane, tipskih ugovora o pristupu BSA, tužitelj ističe da je prva verzija TP-ova tipskog ugovora, koja je stupila na snagu 22. prosinca 2008., poštovala relevantnu referentnu ponudu o pristupu BSA. S druge strane, što se tiče pristupa LLU, prva verzija TP-ova tipskog ugovora, koja je stupila na snagu 17. veljače 2009., bila je u skladu s relevantnom referentnom ponudom o pristupu LLU. Stoga, TP-u se ne može staviti na teret da je AO-ovima u navedenim ugovorima nametnuo nepovoljne odredbe nakon 22. prosinca 2008., što se tiče pristupa BSA odnosno 17. veljače 2009., što se tiče pristupa LLU. Osim toga, nekoliko je odredbi TP-ovih tipskih ugovora nepovoljnih za AO-ove bilo primijenjeno tijekom još kraćih razdoblja.
- 121 Kao drugo, što se tiče ograničenja fizičkog pristupa TP-ovoj mreži, tužitelj najprije tvrdi da se praksa koja se sastojala u odbijanju narudžbi AO-ova za pristup iz formalnih i tehničkih razloga smanjivala u razdoblju od 2007. zaključno do 2009. Nadalje, tvrdnja da je TP precijenio ulaganja koja su AO-ovi trebali napraviti pretjerana je i tiče se samo jednog izdvojenog slučaja. Osim toga, što se tiče ponašanja koje se sastojalo u odbijanju pristupa TP-ovim prostorima putem instalacijskih cijevi, ono se odnosi samo na događaje koji su se odvijali 2007. Konačno, što se tiče prakse koja se sastojala u kašnjenju izvršavanja narudžbi AO-ova za gradnju ili izmjenu pristupnih čvorišta za usluge (u daljnjem tekstu: PČU), tužitelj tvrdi da su primjeri koje je dala Komisija u pobijanoj odluci slabo uvjerljivi te da su ta kašnjenja uzrokovana čimbenicima koji su neovisni od TP-a i da Komisija ne navodi nijedan primjer takvog ponašanja do kojeg je došlo nakon srpnja 2008.
- 122 Kao treće, što se tiče ograničavanja pristupa pretplatničkim linijama, tužitelj tvrdi da je ta praksa trajala kraće od čitavog razdoblja povrede koje je utvrdila Komisija. Odbijanje pružanja usluga BSA na linijama koje su iznajmljene na veliko (u okviru usluge „Wholesale Line Rental“ (WLR), u sklopu koje AO-ovi pružaju usluge nepokretne telefonije) završilo je u listopadu 2007. te je okvirno trajalo samo godinu dana, kašnjenja u popravcima neispravnih linija završila su početkom 2008. te nisu prelazila razdoblje od jedne godine, kašnjenja u provedbi narudžbi za pristup BSA trajala su samo do četvrtog tromjesečja 2007. godine, a kašnjenja u provedbi narudžbi za pristup LLU završila su u prvom tromjesečju 2008. godine.
- 123 Kao četvrto, što se tiče odbijanja pružanja pouzdanih i točnih općih informacija AO-ovima, koje su im bile nužne za donošenje odgovarajućih odluka kako bi pristupili širokopojasnim proizvodima, tužitelj tvrdi da je već od 2006. proveo određeni broj inicijativa s ciljem poboljšavanja točnosti svojih informacija i dodijele prvenstva lokacijama koje su AO-ovi imali namjeru koristiti. Što se tiče pristupa BSA, tužitelj je poboljšao pristup svojem informatičkom sučelju, osobito od ožujka 2007. te je tijekom 2007. godine poduzeo druge inicijative kako bi s tehnološkog aspekta olakšao pristup općim informacijama. Što se tiče pristupa LLU, osigurao je pristup općim informacijama slanjem DVD diskova na zahtjev AO-ova. Što se tiče problema prijenosa podataka u obliku koji je informatički težak za korištenje („pdf“ datoteke), radilo se o izdvojenim slučajevima.

- 124 U tom pogledu, vodeći računa o složenosti povrede koja se TP-u stavlja na teret i o vrlo detaljnom karakteru argumenata tužitelja, prije njihova ispitivanja valja iznijeti opis povrede na način na koji je ona opisana u pobijanoj odluci.
- 125 Komisija je u pobijanoj odluci utvrdila da je TP razvio strategiju s ciljem ograničavanja tržišnog natjecanja u svim stadijima pristupa AO-ova njegovoj mreži, to jest za vrijeme pregovaranja o sporazumima o uvjetima pristupa toj mreži, u stadiju spajanja AO-ova na tu mrežu i, konačno, u stadiju aktivacije pretplatničkih linija. Ta je strategija, koja je provedena na veleprodajnom tržištu širokopojasnog pristupa BSA i LLU, imala za cilj zaštititi TP-ov tržišni udio na silaznom tržištu, to jest na maloprodajnom tržištu na kojem telekomunikacijski operateri nude usluge svojim krajnjim korisnicima (uvodne izjave 710. do 712. pobijane odluke).
- 126 Kako bi dokazala postojanje te strategije, Komisija se, između ostalog, temelji na dokumentima prikupljenima tijekom pregleda u sjedištu TP-a te na očitovanju UAE-a glede odgovora TP-a na Obavijest o preliminarno utvrđenim činjenicama u postupku. Iz tih dokumenata, ispitanih u uvodnim izjavama 148. do 155. i 554. do 556. pobijane odluke, proizlazi da su članovi uprave TP-a razvili projekt s ciljem da AO-ovima spriječe pristup mreži TP-a te da im što je više moguće otežaju skupljanje informacija o strukturi te mreže i da, što je dulje moguće, zadrže TP-ove maloprodajne klijente. Osim toga, iz navedenih dokumenata proizlazi da se provedba te strategije odvijala, jednim dijelom, ponašanjem uprave usmjerenim protiv AO-ova te, drugim dijelom, ponašanjem usmjerenim protiv državnog regulatornog tijela, kao što je namjerno odbijanje suradnje s tim tijelom, znatno kašnjenje u podnošenju nacрта referentne ponude BSA unatoč pravnoj obvezi da se to učini (vidjeti gornju točku 14.) ili podnošenje tužbe pred upravnim sudovima protiv svih odluka tog tijela kojima se provode referentne ponude.
- 127 Pobijana odluka sadrži detaljni opis ponašanja koje je TP poduzeo kako bi ostvario svoju strategiju. Općenito, Komisija je ta ponašanja svrstala u pet skupina koje čine pet konstitutivnih elemenata zlorabe vladajućeg položaja, a to su: kao prvo, predlaganje nerazumnih uvjeta AO-ovima u sporazumima o pristupu proizvodima BSA i LLU; kao drugo, kašnjenje u postupku pregovora o sporazumima o pristupu proizvodima BSA i LLU, kao treće, ograničavanje fizičkog pristupa mreži TP-a, kao četvrto, ograničavanje pristupa pretplatničkim linijama i, kao peto, odbijanje pružanja točnih i pouzdanih općih informacija AO-ovima neophodnih kako bi oni mogli odlučiti o pristupu (vidjeti gornju točku 28.).
- 128 Kao prvo, što se tiče predlaganja nerazumnih uvjeta AO-ovima u sporazumima o pristupu proizvodima BSA i LLU, Komisija je u uvodnim izjavama 165. do 295. pobijane odluke navela da je TP prema relevantnom zakonodavstvu bio dužan s AO-ovima koji su zatražili pristup BSA ili LLU njegovoj mreži sklopiti ugovore o takvom pristupu pod uvjetima koji nisu nepovoljniji za AO-ove od minimalnih uvjeta utvrđenih u referentnim ponudama BSA i LLU (vidjeti gornje točke 11. i 12.). Unatoč toj obvezi, TP je predlagao tipske ugovore čiji uvjeti nisu poštovali minimalne zahtjeve utvrđene mjerodavnim referentnim ponudama. Komisija je u tom pogledu, što se tiče ugovora o pristupu BSA, utvrdila 18 vrsta ugovornih odredbi na koje je utjecala TP-ova praksa, koje je svrstala u tri skupine: najprije, odredbe koje su povoljne za AO-ove koje se nalaze u referentnoj ponudi, a koje su izbrisane u ugovorima koje je predložio TP, zatim odredbe koje se nalaze u referentnoj ponudi, a koje su u ugovorima koje je predložio TP izmijenjene na štetu AO-ova te na kraju, odredbe referentne ponude o određivanju određenih rokova, koje su u ugovorima koje je predložio TP izmijenjene na štetu AO-ova. Glede ugovora o pristupu LLU, Komisija je utvrdila deset vrsta ugovornih odredbi na koje je utjecala TP-ova praksa, a koje su dalje podijeljene u dvije kategorije, i to, s jedne strane, odredbe koje se nalaze u referentnoj ponudi i koje su povoljne za AO-ove, a koje su izbrisane u ugovorima koje je predložio TP, te, s druge strane, odredbe koje se nalaze u referentnoj ponudi, a koje su u ugovorima koje je predložio TP izmijenjene na štetu AO-ova. Komisija je u uvodnim izjavama 714. do 721. pobijane odluke istaknula da dokazi koji su skupljeni tijekom upravnog postupka potvrđuju ponavljajući i značajan karakter TP-ova nepoštovanja odredbi predviđenih referentnim ponudama.

Komisija je navela da, iako su referentne ponude koje je UKE donio 2006. za pristup LLU i 2008. za pristup BSU sadržavale tipske ugovore koje je TP mogao koristiti, TP ih je pristao koristiti tek nakon potpisivanja sporazuma s UKE-om 22. listopada 2009.

- 129 Kao drugo, glede kašnjenja postupka pregovora o sporazumima o pristupu proizvodima BSA i LLU, Komisija je, temeljeći se na iskazima AO-ova koji su aktivni na poljskom tržištu i očitovanjima UKE-a prikupljenima tijekom upravnog postupka, utvrdila postojanje različitih taktika odugovlačenja koje je TP poduzeo kako bi izbjegao sklapanje ugovora s AO-ovima u razumnim rokovima. Najprije je utvrdila da u 70% slučajeva TP nije poštovao zakonski rok koji ga obvezuje na sklapanje ugovora o pristupu svojoj mreži s AO-ovima u roku od 90 kalendarskih dana i da su u brojnim slučajevima ta kašnjenja dosegla razdoblja koja prelaze jednu ili čak dvije godine. Komisija je nadalje utvrdila da TP opetovano nije poštovao zakonski rok od tri dana za slanje nacrtu ugovora, prelazeći ga, u brojnim slučajevima, za desetke ili čak stotine dana (uvodne izjave 300. do 314. pobijane odluke). Osim toga, Komisija je istaknula druge prakse odugovlačenja, kao što je činjenica da je TP prilikom pregovora redovito bio zastupan po zaposleniku koji nije ovlašten ugovorno ga obvezati (uvodne izjave 315. do 322. pobijane odluke) ili činjenica da je neopravdano odgađao potpisivanje ugovora (uvodne izjave 323. do 329. pobijane odluke). Konačno, Komisija je utvrdila da su te taktike odugovlačenja navele nekoliko AO-ova da u postupak pregovora umiješaju regulatorno tijelo ili da jednostavno odustanu od svojih projekata spajanja s TP-ovom mrežom (uvodne izjave 300. do 305. pobijane odluke).
- 130 Kao treće, glede ograničavanja fizičkog pristupa TP-ovoj mreži, Komisija je u uvodnim izjavama 375. do 399. pobijane odluke navela da su, između ostalog, nakon što je ugovor o pristupu bio potpisan, AO-ovi TP-u podnijeli zahtjeve za pristup PČU-u, za pristup BSA, i narudžbe za kolokaciju ili narudžbe za komunikacijske kabele, za pristup LLU. Komisija je objasnila da su narudžbe AO-ova bile podvrgnute provjeri formalne i tehničke naravi, nakon koje je TP AO-ovima priopćio tehničke uvjete i procjenu troškova povezanih sa spajanjem. Jednom kad je prihvatio uvjete, AO je na temelju toga mogao pripremiti tehnički nacrt koji je iznova bio podložen TP-ovu odobrenju (uvodna izjava 375. pobijane odluke).
- 131 Komisija je primjere TP-ove protutržišne prakse koja se primjenjivala u tom stadiju spajanja na TP-ovu mrežu opisala temeljeći se većim dijelom na iskazima AO-ova aktivnih na poljskom tržištu, zapisnicima o nadzorima koje je proveo UKE i odlukama tog tijela. U tom pogledu, Komisija je najprije navela da je TP iz formalnih ili tehničkih razloga odbio brojne narudžbe za pristup. Ta su se odbijanja odnosila na 31% zahtjeva za pristup BSA od 2006. do 2009. godine i na 44% zahtjeva za pristup LLU u razdoblju od 2006. do 2008., dok se situacija poboljšala u 2009. Glede pristupa LLU Komisija je isto tako istaknula slučajeve u kojima AO-ovima unatoč pozitivnoj tehničkoj provjeri nisu dodijeljeni pristupi TP-ovoj mreži, posebice zato što je TP precijenio troškove spajanja (uvodne izjave 378. do 392. i 749. do 754. pobijane odluke). Nadalje, Komisija je istaknula važna kašnjenja u provođenju zahtjeva AO-ova, vezanih uz izgradnju ili izmjenu PČU-a i uz provođenje narudžbi za pristup LLU. Prema iskazima koje citira Komisija, ta su kašnjenja, koja su se kretala od tri do trinaest mjeseci čak i za vrlo jednostavne radove, AO-ovima onemogućila normalno planiranje ulaganja (uvodne izjave 393. do 396. i 755. do 758. pobijane odluke). Konačno, Komisija je istaknula da se PTK, TP-ovo društvo kći aktivno na dotičnim tržištima, nije susrelo s istim problemima vezanima uz pristup mreži svojeg društva majke kao ostali AO-ovi. Prema Komisiji, to potvrđuje mogućnost jamčenja bržeg pristupa toj mreži (uvodne izjave 397. do 399. i 759. do 761. pobijane odluke).
- 132 Kao četvrto, što se tiče ograničenja pristupa pretplatničkim linijama, Komisija je u uvodnim izjavama 444. do 510. pobijane odluke navela da su AO-ovi, jednom kad su se spojili na PČU (pristup BSA) odnosno nakon što su dobili pristup kolokacijskom prostoru ili nakon što su instalirali komunikacijski kabel (pristup LLU), načelno mogli stjecati vlastite klijente. Kako bi to učinili, trebali su TP-u uputiti narudžbu za aktivaciju pretplatničke linije, a taj je zahtjev TP provjeravao s formalnog i tehničkog gledišta (uvodna izjava 444. pobijane odluke).

- 133 Komisija je, temeljeći se na iskazima AO-ova, dokumentima prikupljenima tijekom pregleda i zapisnicima o nadzorima koje je proveo UKE, identificirala tri vrste praksi koje je TP provodio, a koje su AO-ovima ograničile pristup pretplatnicima. Komisija je najprije utvrdila da je TP iz formalnih i tehničkih razloga bio odbio velik broj narudžbi za aktivaciju linija. Iako se tijekom određenih razdoblja situacija poboljšala, odbijanja su se općenito odnosila na između 30% i 50% narudžbi različitih AO-ova, uz iznimku TK-a, društva kćeri TP-a (uvodne izjave 448. do 467. pobijane odluke). Komisija je nadalje istaknula problem slabe dostupnosti pretplatničkih linija zbog, jednim dijelom, TP-ova odbijanja da pruža usluge pristupa BSA na WLR linijama i, s druge strane, zbog kašnjenja u popravljanju neispravnih linija. Konačno, Komisija je utvrdila kašnjenja u provedbi narudžbi AO-ova (uvodne izjave 468. do 473. pobijane odluke). Primijetila je da su te prepreke bile osobito otežavajuće za AO-ove, utoliko što su utjecale na izravne odnose između AO-ova i krajnjih korisnika, posebice u trenutku kad su AO-ovi ulazili u takve odnose te su stoga mogli imati za posljedicu narušavanje dojma AO-ova pred njihovim klijentima. Prema Komisiji, blokiranje pristupa BSA na WLR linijama utjecalo je na AO-ove tim više jer ih je spriječilo da svojim već postojećim klijentima koji koriste usluge nepokretne telefonije ponude dodatne usluge pristupa internetu (uvodna izjava 470. pobijane odluke).
- 134 Kao peto, glede odbijanja pružanja točnih i pouzdanih općih informacija koje su AO-ovima nužne da odluče o pitanjima pristupa, Komisija je najprije navela da je TP na temelju mjerodavnog zakonodavstva bio dužan pružiti im te informacije. Poblježe je navela da su se te opće informacije odnosile na brojne tehničke aspekte TP-ove mreže i također je istaknula da je, prema AO-ovima, posjedovanje pouzdanih i potpunih općih informacija predstavljalo temeljni uvjet za početak i nastavak pružanja usluga BSA i LLU krajnjim korisnicima. Nadalje, Komisija je podsjetila da je odbijanje pružanja informacija o strukturi TP-ove mreže predstavljalo jedan od ključnih elemenata TP-ove strategije da ograniči tržišno natjecanje u svim stadijima postupka pristupa AO-ova svojoj mreži (vidjeti gornju točku 126.). Konačno, Komisija je istaknula da su se problemi vezani uz pristup pouzdanim i točnim općim informacijama očitovali u svakom stadiju postupka pristupa TP-ovoj mreži. U tom je pogledu posebice istaknula da TP za vrijeme prvog stadija razdoblja povrede nije u ugovorima koje je sklopio s AO-ovima dao definiciju općih informacija te da je u idućem stadiju u svojim ugovorima koristio definiciju koja nije odgovarala definiciji iz referentne ponude (uvodne izjave 511. do 516. i bilješka 828. pobijane odluke).
- 135 Komisija je detaljno opisala način na koji je TP spriječio AO-ove da imaju pristup općim informacijama o njegovoj mreži. S tim u vezi, Komisija je, temeljeći se na brojnim iskazima AO-ova i dokumentima prikupljenima tijekom pregleda, najprije navela da je kvaliteta podataka o TP-ovoj mreži koje je TP prenio AO-ovima bila loša. Ti su podaci često bili netočni ili nepotpuni te nisu odgovarali odredbama iz referentnih ponuda i ugovorima sklopljenima između TP-a i AO-ova (uvodne izjave 517. do 528. pobijane odluke). Nadalje, Komisija je utvrdila slučajeve u kojima je TP AO-ovima prenio opće informacije u obliku koji ih je činio neiskoristivim (uvodne izjave 529. i 530. pobijane odluke). Osim toga istaknula je da TP nije poštovao svoju obvezu, koja proizlazi iz relevantnih referentnih ponuda, da AO-ovima stavi na raspolaganje informatičko sučelje koje omogućuje pristup bazi podataka koja sadrži opće informacije i koja osigurava druge funkcije vezane uz komunikaciju između AO-ova i TP-a. To je sučelje postalo operativno tek u travnju 2010. (uvodne izjave 531. do 534. pobijane odluke). Konačno, Komisija je navela da su postojala tehnološka rješenja koja su moga osigurati pristup točnijim i pouzdanijim općim informacijama te da je PTK, društvo kći TP-a, moglo koristiti takav pristup (uvodne izjave 535. do 541. pobijane odluke).
- 136 Komisija je u uvodnoj izjavi 713. pobijane odluke istaknula da su TP-ove prakse, opisane u gornjim točkama 128. do 135., imale kumulativni učinak na AO-ove, koji su se susretali s preprekama u svakom stadiju postupka pristupa TP-ovim veleprodajnim proizvodima. Navela je da, iako se svaka od prepreka koje je stvorio TP pojedinačno možda ne čini jako štetnom, uzete zajedno te prepreke čine zloporabno ponašanje čiji je cilj bio da AO-ovima zatvori pristup veleprodajnom tržištu širokopojasnog pristupa. Zaključno, Komisija je zloporabu vladajućeg položaja koju je počinio tužitelj opisala kao jedinstvenu i kontinuiranu povredu (članak 1. pobijane odluke).

- 137 Što se tiče konkretno pitanja različitog trajanja i intenziteta TP-ova ponašanja, ono je razmotreno u uvodnim izjavama 903. i 907., koje se nalaze u dijelu pobijane odluke koji je posvećen utvrđivanju iznosa novčane kazne.
- 138 Komisija je tako u uvodnoj izjavi 903. pobijane odluke odgovorila na argument koji je TP iznio tijekom upravnog postupka, prema kojemu prilikom ocjene naravi povrede valja voditi računa o činjenici da su neke od praksi koje mu se stavljaju na teret trajale kraće od ukupnog trajanja povrede. Taj se argument temelji na usporedbi povrede koja se stavlja na teret TP-u s povredom koja je bila predmet Odluke Komisije C (2009) 3726 final od 13. svibnja 2009. o postupku primjene članka 82. [UEZ-a] i članka 54. Sporazuma o EGP-u (predmet COMP/C-3/37.990 – Intel) te, osobito, s očitovanjima Komisije prema kojima prilikom određivanja težine povrede koju je počinio Intel valja voditi računa o činjenici da su zlouporabne prakse tog poduzetnika bile koncentrirane u razdoblju od 2002. do 2005. te da su nakon 2005. pa sve do kraja povrede u prosincu 2007. utvrđene samo dvije pojedinačne zlouporabe (vidjeti uvodnu izjavu 1785. odluke Intel). Komisija je u odgovoru na taj argument u uvodnoj izjavi 903. pobijane odluke navela da „u tom kontekstu treba reći da, iako [je] intenzitet TP-ova ponašanja bio promjenjiv u vremenu, zlouporabna je praksa [bila] primijećena za vrijeme čitavog razdoblja povrede“.
- 139 Komisija je u uvodnoj izjavi 907. pobijane odluke potvrdila da je prilikom ispitivanja težine povrede vodila računa o činjenici da svi elementi TP-ova zlouporabnog ponašanja nisu bili prisutni u isto vrijeme. Objasnila je da je ta okolnost bila logična posljedica činjenice da je postupak stjecanja pristupa veleprodajnim proizvodima pristupa širokopojasnom internetu dugogodišnjeg operatera bio vremenski raširen na nekoliko zasebnih i uzastopnih stadija. Komisija je te stadije sažela u bilješki 1258. pobijane odluke kako slijedi: najprije stadij pregovora o ugovorima o uvjetima pristupa mreži, zatim stadij stjecanja fizičkog pristupa mreži i, na kraju, stadij aktivacije pretplatničkih linija i stjecanja općih informacija. Komisija je dodala da, primjerice, AO nije mogao biti suočen s problemima fizičkog pristupa TP-ovoj mreži prije potpisivanja ugovora o uvjetima pristupa toj mreži. Isto su tako problemi s kojima su se AO-ovi susretali u stadiju stjecanja fizičkog pristupa TP-ovoj mreži ili u stadiju aktivacije pretplatničkih linija počinjali tek nakon završetka dugotrajnih pregovora o ugovorima o uvjetima pristupa. Osim toga, i prije i nakon potpisivanja tih ugovora razvoj AO-ovih komercijalnih strategija bio je ugrožen lošom kvalitetom i nepotpunošću općih informacija o TP-ovoj mreži, koje je TP bio dužan prenijeti.
- 140 Tužitelj je tijekom rasprave, odgovarajući na pitanje Općeg suda, pojasnio opseg svoje argumentacije. Glede argumentacije navedene u gornjoj točki 117. naveo je da sadržaj uvodne izjave 907. pobijane odluke samo odražava činjenicu da je Komisija vodila računa o uzastopnoj naravi povrede. Međutim, ta uvodna izjava ne dovodi do zaključka da je Komisija u potpunosti vodila računa o promjenjivosti intenziteta i trajanja TP-ova ponašanja u svakom stadiju postupka stjecanja pristupa TP-ovoj mreži. Tužitelj zato argumentima koji su sažeti u gornjim točkama 120. do 123. proziva Komisiju zbog pogrešaka koje je počinila u izračunu trajanja i intenziteta tih ponašanja. Ispitivanje tih detaljnih argumenata omogućilo bi ispravnu ocjenu težine povrede koju je počinio TP.
- 141 U tom pogledu, iz uvodne izjave 907. pobijane odluke, u vezi s bilješkom 1258., proizlazi da je Komisija prilikom procjene težine zlouporabe vladajućeg položaja koja se stavlja na teret TP-u vodila računa o promjenjivom trajanju i intenzitetu različitih ponašanja koje je ostvario TP, a koja, uzeta zajedno, čine konstitutivne elemente te zlouporabe. Komisija je naime izričito navela da svi elementi TP-ova zlouporabnog ponašanja nisu bili prisutni u isto vrijeme.
- 142 Taj je zaključak potkrijepljen ispitivanjem pobijane odluke u cjelini. Naime, Komisija je u toj odluci u nekoliko navrata navela sporadična poboljšanja u TP-ovu ponašanju te je pobliže navela razdoblja, kraća od trajanja čitavog razdoblja povrede, za vrijeme kojih su se pojedina TP-ova ponašanja odvijala (vidjeti, osobito, uvodne izjave 383., 409., 437., 450., 462., 508., 510. i 515. pobijane odluke).

- ¹⁴³ Osim toga, protivno onomu što u tužbi tvrdi tužitelj, uvodna izjava 903. pobijane odluke ne može se tumačiti tako da znači da je Komisija odbila voditi računa o činjenici da su trajanje različitih konstitutivnih elemenata povrede koju je počinio TP i njezin intenzitet bili promjenjivi u vremenu. Naime, Komisija je u toj uvodnoj izjavi zaključila samo da postoji značajna razlika između okolnosti povrede koja se stavlja na teret Intelu i okolnosti povrede koja se stavlja na teret TP-u, odnosno uputila je na činjenicu da je unatoč promjenjivosti TP-ovo protupravno ponašanje bilo kontinuirane naravi te se protezalo kroz čitavo razdoblje povrede, dok je povreda koja se stavljala na teret Intelu bila jako koncentrirana tijekom jednog određenog razdoblja, znatno kraćeg od čitavog razdoblja povrede.
- ¹⁴⁴ U svjetlu prethodnih razmatranja ne može se tvrditi da je Komisija prilikom ocjene povrede koju je počinio TP odbila voditi računa o činjenici da su trajanje različitih konstitutivnih elemenata povrede koju je počinio TP i njezin intenzitet bili promjenjivi u vremenu.
- ¹⁴⁵ Osim toga, ispitivanje osnovanosti detaljnih argumenata tužitelja koje slijedi ne dopušta zaključak da je Komisija u odlučivanju o težini povrede koju je počinio TP počinila pogrešku koja se tiče prava i pogrešku u ocjeni.
- ¹⁴⁶ U tom pogledu, najprije je potrebno istaknuti da, s jedne strane, tužitelj tim argumentima ne osporava ni postojanje povrede kao takve ni njezino trajanje kako je utvrđeno u pobijanoj odluci, to jest u razdoblju između 3. kolovoza 2005. i 22. listopada 2009. Također ne dovodi u pitanje ni kvalifikaciju zlouporabe vladajućeg položaja koja se stavlja na teret TP-u kao jedinstvenu i kontinuiranu povredu, ni postojanje strategije za ograničavanje tržišnog natjecanja u svim stadijima postupka pristupa njegovoj mreži.
- ¹⁴⁷ S druge strane, kao neosnovane jer se temelje na očito pogrešnom tumačenju pobijane odluke valja odbaciti argumente kojima tužitelj tvrdi da je Komisija počinila pogrešku koja se tiče prava time što je tvrdila da su različiti konstitutivni elementi povrede koja se stavlja na teret TP-u trajali jednako dugo kao i razdoblje povrede. Tim argumentima proturječi očitovanje Komisije koje se nalazi u uvodnim izjavama pobijane odluke navedenima u gornjim točkama 138., 139. i 142.
- ¹⁴⁸ Kao prvo, glede predlaganja nerazumnih uvjeta AO-ovima u sporazumima o pristupu BSA i LLU TP-ovoj mreži, valja najprije istaknuti da se argumenti koji su izneseni u pismenima tužitelja odnose na više od tridesetak ugovornih odredbi koje su bile izmijenjene ili izbrisane iz TP-ovih ugovora o pristupima BSA i LLU. Tužitelj stoga iznosi precizni izračun razdoblja tijekom kojih se na te odredbe utjecalo izmjenama ili su bile izbrisane. Međutim, s obzirom na složenost ugovora o pristupu veleprodajnim proizvodima širokopojasnog pristupa, težinu i negativne posljedice TP-ova predlaganja nerazumnih odredbi u svojim ugovorima treba ocijeniti ukupno, a ne polazeći od svake odredbe odvojeno.
- ¹⁴⁹ Nadalje, valja utvrditi da je tužitelj svojim argumentima priznao da je TP AO-ovima predlagao ugovore koji nisu poštovali brojne odredbe referentnih ponuda BSA i LLU, počevši od svibnja 2006. odnosno srpnja 2006., sve do kraja 2008. odnosno veljače 2009. Činjenica da je ta praksa započela nakon početka razdoblja povrede i da je završila prije kraja tog razdoblja ne može smanjiti težinu TP-ova protupravnog ponašanja. Naime, iako tužitelj tvrdi da je nepoštovanje odredbi referentne ponude BSA započelo tek u svibnju 2006., on ne osporava činjenicu da je donošenje te referentne ponude kasnilo nekoliko mjeseci zbog njegova odbijanja, protivnog njegovim zakonskim obvezama, da UKE-u podnese nacrt referentne ponude (vidjeti gornje točke 14. i 126.). Glede završetka tog elementa povrede Komisija s pravom ističe da činjenica da je TP prestao predlagati nerazumne odredbe u svojim ugovorima ne znači da je te odredbe izbrisao iz ugovora na snazi. Nerazumne odredbe su se stoga mogle nastaviti primjenjivati na štetu AO-ova.

- 150 Konačno, taj se element povrede ne može ispitivati zanemarujući okolnosti koje tužitelj nije osporio, to jest činjenicu da je TP za vrijeme početnog stadija razdoblja povrede, u stadiju pregovora o ugovorima s AO-ovima, provodio praksu koja je imala za cilj odgovoriti AO-ove od stjecanja pristupa TP-ovoj mreži, posebice različitim taktikama odugovlačenja s ciljem kašnjenja pregovora o ugovorima i strategijom namijenjenom otežavanju AO-ovima stjecanja općih informacija o TP-ovoj mreži što je više moguće. Međutim, to utvrđenje podržava zaključak Komisije da je prostor za pregovore koji je ostavljen AO-ovima bio vrlo sužen jer su oni trebali bilo prihvatiti uvjete koje je predložio TP, iako su ti uvjeti bili protivni odredbama relevantnih referentnih ponuda, bilo pokrenuti postupke pred UKE-om kako bi prisilili TP da poštuje svoje zakonske obveze, bilo odlučiti da neće stupiti na tržište (uvodne izjave 305., 314. i 716. pobijane odluke).
- 151 Kao drugo, što se tiče ograničavanja fizičkog pristupa TP-ovoj mreži, valja najprije istaknuti da trajanje određenih praksi koje je proveo TP koje je bilo kraće od trajanja povrede, odnosno činjenica da su se te prakse smanjivale za vrijeme cijelog tog razdoblja, ne dokazuje da je povreda bila manje teška i da je novčana kazna koja je izrečena TP-u neproporcionalna. Naime, kao što ističe Komisija, različite prakse koje je TP usvojio u uzastopnim stadijima postupka pristupa svojoj mreži međusobno su se nadopunjivale. Osim toga, što se tiče odbijanja narudžbi AO-ova iz tehničkih ili formalnih razloga, Komisija je izričito priznala, osobito u uvodnim izjavama 383. i 409. pobijane odluke, poboljšanje situacije te argumenti koje navodi tužitelj ne dopuštaju zaključak da Komisija prilikom određivanja iznosa novčane kazne nije vodila računa o tom poboljšanju. Nadalje, protivno onomu što tvrdi tužitelj, problem precjenjivanja troškova ulaganja vezanih uz pristup LLU nije se ticao jednog izdvojenog slučaja. Naime, taj su problem prijavila dva AO-a te ga je naveo i UKE u zapisniku o nadzoru provedenom u 2008. Komisija u tom pogledu još ističe da, s obzirom na to da je u tom razdoblju (u 2008.) malo operatera imalo pristup LLU, tri su navedena primjera od velike važnosti te se ne mogu smatrati pretjeranima. Konačno, protivno onomu što tvrdi tužitelj, dokazi koje je prikupila Komisija, osobito zapisnik o nadzoru koji je UKE proveo u listopadu 2007. kao i izjave AO-ova, u dovoljnoj mjeri potvrđuju da je TP kasnio s provođenjem narudžbi za izgradnju ili izmjenu PČU-a.
- 152 Kao treće, što se tiče ograničenog pristupa pretplatničkim linijama, tužitelj ne osporava očitovanje Komisije o odbijanju narudžbi zbog formalnih i tehničkih razloga. Ograničava se na navođenje da su problemi dostupnosti WLR linija za pristup BSA prestali u listopadu 2007. i da su se problemi vezani uz kašnjenja u provođenju narudžbi za pristup BSA i LLU pojavili samo 2007. i na početku 2008. Međutim, s jedne strane, to ne utječe na zaključak Komisije da je TP proveo praksu koja je imala za cilj AO-ovima ograničiti pristup pretplatničkim linijama, praksu koja je bila osobito otežavajuća za AO-ove jer je utjecala na njihove izravne odnose s krajnjim korisnicima. S druge strane, Komisija je izričito priznala, posebice u uvodnim izjavama 508. i 510. pobijane odluke, činjenicu da su elementi povrede na koje upućuje tužitelj bili vremenski ograničeni te ništa ne dopušta zaključak da ona o tome nije vodila računa prilikom određivanja iznosa novčane kazne.
- 153 Kao četvrto, što se tiče argumenata tužitelja o odbijanju pružanja točnih i pouzdanih općih informacija AO-ovima, ti argumenti ne dokazuju da je Komisija prilikom određivanja novčane kazne izrečene TP-u pretjerala glede težine povrede.
- 154 Prije svega, tužitelj ne osporava tvrdnje koje su navedene u pobijanoj odluci prema kojima je bilo tehnički moguće osigurati pristup točnijim i pouzdanijim općim informacijama te da je PTK, društvo kći PT-a, uživalo takav pristup. Ne osporava ni da je kvaliteta općih informacija bila najlošija tijekom prvog stadija povrede, to jest tijekom 2005. i 2006. godine. Međutim, upravo je u tom trenutku ta praksa, zajedno s praksom odugovlačenja koju je TP provodio tijekom pregovora s AO-ovima, bila najštetnija za AO-ove jer ih je sprečavala u planiranju i provođenju njihovih komercijalnih strategija. Nadalje, unatoč poboljšanju kvalitete općih informacija, što je uostalom Komisija i priznala (uvodna izjava 528. pobijane odluke), pobijana odluka upućuje na slučajeve prijenosa netočnih ili proturječnih općih informacija još 2008. i 2009., što je potkrijepljeno izjavama AO-ova. Isto tako, unatoč inicijativama koje je proveo TP, problemi dostupnosti informatičkog sučelja koje dopušta pristup bazama podataka s općim informacijama trajali su do 2010. Konačno, protivno onomu što tvrdi

tužitelj, Komisija nije pretjerala glede veličine problema vezanih uz oblik podataka. Naime, s jedne strane, navela je da su se ti problemi pojavili „nekoliko puta“ (uvodna izjava 529. pobijane odluke). S druge strane, ti problemi, koji su ocijenjeni u okviru općenito loše kvalitete informacija koje je prenosio TP, ilustracija su TP-ova općenitog stava u pogledu AO-ova.

155 Nadalje, Komisija je u pobijanoj odluci priznala da je TP proveo inicijative koje su poboljšale kvalitetu tih podataka, osobito tijekom 2009. godine. Međutim, ništa ne upućuje na zaključak da ona prilikom određivanja iznosa novčane kazne nije vodila računa o tom poboljšanju.

156 U svjetlu prethodnih razmatranja, Opći sud presuđuje da odgovor koji je Komisija u uvodnim izjavama 903. i 907. pobijane odluke dala na TP-ove argumente o promjenjivom trajanju i intenzitetu određenih praksi koje je TP proveo kršeći zakonski okvir te koje je Komisija svrstala u pet konstitutivnih elemenata zlouporabe vladajućeg položaja – argumente koje je tužitelj u bitnome ponovio i u sklopu ovog dijela tužbenog razloga – ne sadrži nikakvu pogrešku koja se tiče prava ili pogrešku u ocjeni. Protivno onomu što tvrdi tužitelj, način na koji je Komisija uzela u obzir promjenjivo trajanje i intenzitet protutržišnih ponašanja koja se stavljaju na teret tužitelju ne može se smatrati protivnim načelu proporcionalnosti.

157 Iz toga slijedi da prvi dio ovog tužbenog razloga treba odbiti.

– Drugi dio tužbenog razloga, koji se temelji na postojanju pogrešaka koje zahvaćaju zaključke Komisije o utjecaju povrede na mjerodavna tržišta

158 Tužitelj, kojeg podupire PIIT, drugim dijelom tužbenog razloga s jedne strane ističe da se ocjena naravi i težine povrede koju je dala Komisija konkretno temelji na zaključku da je TP-ovo ponašanje imalo stvarni utjecaj na mjerodavna tržišta. Prema sudskoj praksi, osobito presudi od 8. rujna 2010., *Delfina/Komisija* (T-29/05, Zb., EU:T:2010:355, t. 248.), u takvom slučaju Komisija mora ponuditi stvarne, vjerodostojne i dostatne indicije koje će omogućiti ocjenu stvarnih učinaka koje ta povreda može imati na tržišno natjecanje na mjerodavnom tržištu. Međutim, Komisija se u pobijanoj odluci zadovoljila ispitivanjem vjerojatnih učinaka na tržište, umjesto da je ispitala stvarne učinke TP-ova ponašanja.

159 S druge strane, tužitelj i PIIT tvrde da je procjena vjerojatnih učinaka TP-ova ponašanja na mjerodavna tržišta pogrešna. Zaključci Komisije su pretjerani i zanemaruju važne čimbenike za procjenu utjecaja ponašanja tužitelja.

160 S jedne strane, Komisija osporava da je svoju ocjenu težine povrede temeljila na nalazu da su TP-ove prakse imale stvarni negativni utjecaj na mjerodavna tržišta. S druge strane, Komisija odbija argumente tužitelja i PIIT-a da je počinila pogreške u ocjeni vjerojatnih učinaka povrede. Stoga zaključuje da je drugi dio ovog tužbenog razloga potrebno odbiti.

161 U tom pogledu, na prvom mjestu valja istaknuti da se argumenti tužitelja oslanjaju na pretpostavku da je pravilo utemeljeno presudom *Delfina/Komisija*, t. 158. *supra* (EU:T:2010:355, t. 248.), u kontekstu primjene Smjernica za utvrđivanje kazni koje se propisuju u skladu s člankom 15. stavkom 2. Uredbe br. 17 i člankom 65. stavkom 5. Ugovora o EZUČ-u (SL 1998., C 9, str. 3.; u daljnjem tekstu: Smjernice iz 1998.), primjenjivo na Smjernice iz 2006.

162 Valja podsjetiti da prema točki 1.A Smjernica iz 1998. Komisija prilikom procjene težine povrede mora među ostalim uzeti u obzir njezin „stvarni utjecaj na tržište kad je taj utjecaj mjerljiv“ [neslužbeni prijevod]. U presudi *Delfina/Komisija*, t. 158. *supra* (EU:T:2010:355, t. 248.), ali isto tako u presudi *Prym i Prym Consumer/Komisija*, t. 65. *supra* (EU:C:2009:505, t. 81. i 82.), sudovi Unije smatrali su da stvarni utjecaj povrede na tržište načelno predstavlja samo neobvezatan element ocjene težine povrede zbog kojeg, kad je prisutan, Komisija može povećati početni iznos novčane kazne iznad najnižeg

mogućeg iznosa. Međutim, prema Sudu, kada Komisija smatra potrebnim pri izračunu novčane kazne uzeti u obzir taj neobvezatan element, ona se ne može ograničiti na iznošenje pretpostavki, nego mora ponuditi stvarne, vjerodostojne i dostatne indicije koje će omogućiti ocjenu stvarnih učinaka koje ta povreda može imati na tržišno natjecanje na dotičnom tržištu.

163 Smjernice iz 2006., koje je Komisija primijenila kako bi izračunala iznos novčane kazne koji će izreći u ovom slučaju, ne predviđaju više uzimanje u obzir „stvarnog utjecaja na tržište kad je taj utjecaj mjerljiv“ prilikom ocjene težine pojedine povrede. Prema točki 22. tih smjernica, kako bi odlučila treba li udio vrijednosti prihoda od prodaje, koji se u danom slučaju treba razmotriti, biti na donjem ili na gornjem dijelu raspona koji se može kretati sve do 30%, Komisija uzima u obzir određeni broj čimbenika kao što su narav povrede, zajednički tržišni udio svih dotičnih poduzetnika, zemljopisni opseg povrede te je li povreda provedena u praksi ili ne. Proizlazi da Komisija u pravilu nije dužna uzeti u obzir stvarni utjecaj povrede na tržište prilikom utvrđivanja udjela vrijednosti prihoda od prodaje koji se određuje razmjerno težini. Međutim, s obzirom na to da popis čimbenika nabrojenih u točki 22. Smjernica nije iscrpan, Komisija može, ako to smatra prikladnim, uzeti u obzir stvarni utjecaj povrede na tržište kako bi povećala taj udio. U tom slučaju, valja smatrati da se sudska praksa koja je navedena u prethodnoj točki također primjenjuje i na Smjernice iz 2006., na način da Komisija mora ponuditi stvarne, vjerodostojne i dostatne indicije koje će omogućiti ocjenu stvarnih učinaka koje ta povreda može imati na tržišno natjecanje na dotičnom tržištu.

164 Na drugom mjestu, valja navesti da ovaj dio prvog tužbenog razloga sadrži dva seta argumenata, od kojih se prvi temelji na nepostojanju obrazloženja. Naime, tužitelj i PIIT tim argumentima tvrde da Komisija svoju ocjenu težine povrede temelji na stvarnim negativnim učincima koje je povreda koja se stavlja na teret TP-u imala na tržišno natjecanje i na potrošače. Tvrde da se Komisija u pobijanoj odluci zadovoljila ispitivanjem vjerojatnih učinaka te povrede te da stoga nije navela dostatno obrazloženje u pogledu presude Deltafina/Komisija, t. 158. *supra* (EU:T:2010:355, t. 248.) glede postojanja stvarnih učinaka. Tim argumentima, spojenima u drugom setu, tužitelj i PIIT žele dokazati pogreške koje je Komisija počinila pri ocjeni vjerojatnih učinaka povrede.

165 Kao prvo, što se tiče argumenata iz prvog seta, valja podsjetiti da zahtjev iz članka 296. UFEU-a da akti institucija Unije moraju biti obrazloženi treba ocjenjivati prema okolnostima slučaja, osobito prema sadržaju akta, naravi navedenih razloga i interesu koji za dobivanje objašnjenja mogu imati adresati akta ili druge osobe na koje se taj akt izravno i pojedinačno odnosi (presuda od 25. lipnja 2014., Nexans i Nexans France/Komisija, C-37/13 P, Zb., EU:C:2014:2030, t. 31. i 32.).

166 U ovom slučaju valja istaknuti da je ocjena težine povrede koju je Komisija provela u uvodnim izjavama 899. do 908. pobijane odluke podijeljena na četiri dijela, od kojih se prva tri odnose na narav povrede, tržišni udio i na zemljopisni opseg povrede, dok je četvrti dio sažetak. Komisija je u uvodnoj izjavi 906. pobijane odluke koja se nalazi u tom sažetku navela da je, prilikom određivanja udjela vrijednosti prihoda od prodaje koji je potrebno uzeti u svrhu utvrđivanja osnovnog iznosa novčane kazne, posebice uzela u obzir narav povrede, njezin zemljopisni opseg, tržišni udio kao i činjenicu da je ta povreda bila provedena u praksi.

167 Odlomak koji tužitelj osporava nalazi se u uvodnoj izjavi 902. pobijane odluke, koja se nalazi u dijelu posvećenom ocjeni naravi povrede. Komisija je u tom dijelu najprije navela da je zlouporaba vladajućeg položaja u obliku odbijanja pružanja usluge, koja se stavlja na teret TP-u, već bila osuđivana u nekoliko navrata, i od strane Komisije i od strane sudova Unije (uvodna izjava 899. pobijane odluke). Navela je da su predmetna tržišta proizvoda od velike gospodarske važnosti te da igraju ključnu ulogu u izgradnji informacijskog društva jer su širokopojasne veze čimbenik koju uvjetuje pružanje različitih digitalnih usluga krajnjim korisnicima (uvodna izjava 900.). Također je uzela u obzir činjenicu da je TP bio jedini vlasnik nacionalne telekomunikacijske mreže te da su zbog toga AO-ovi koji su željeli pružati usluge na temelju DSL tehnologije bili potpuno ovisni o njemu (uvodna izjava 901.).

168 Konačno, Komisija je u uvodnoj izjavi 902. navela sljedeće:

„Isto tako, kao što je opisano u [točki] VIII.1., TP-ovo ponašanje spada u zlouporabna ponašanja koja imaju za cilj spriječiti tržišno natjecanje na maloprodajnom tržištu ili barem odgoditi ulazak novih sudionika ili razvoj tržišta. K tomu, kao što je bilo navedeno u uvodnoj izjavi 892., TP je bio svjestan činjenice da je njegovo ponašanje bilo protupravno. Ono ima negativni učinak na tržišno natjecanje i na potrošače koji su suočeni s povećanjem cijena, smanjenjem izbora i broja inovativnih proizvoda.“

169 Obrazloženje koje je Komisija iznijela u uvodnim izjavama 899. do 906. pobijane odluke ne ostavlja mjesta nikakvoj sumnji glede čimbenika na kojima je Komisija temeljila svoju ocjenu težine povrede, a to su: narav povrede, njezin zemljopisni opseg, TP-ov tržišni udio i TP-ova provedba povrede u praksi. Protivno onomu što tvrde tužitelj i PIIT, Komisija u uvodnoj izjavi 902. pobijane odluke nije navela te se to iz te uvodne izjave u vezi s čitavim obrazloženjem glede težine povrede nikako ne može izvesti, da je uzela u obzir stvarne učinke povrede na tržište i na potrošače, određujući razmjerno toj težini udio vrijednosti prihoda od prodaje koji treba uzeti u obzir u svrhu utvrđivanja osnovnog iznosa novčane kazne. Točnije, rečenica na koju upućuje tužitelj može se jedino pročitati tako da se općenito i apstraktno odnosi na narav povrede i na činjenicu da je ta povreda, u mjeri u kojoj je bila namjerna i imala za cilj sprečavanje tržišnog natjecanja na maloprodajnom tržištu ili odgađanje razvoja tog tržišta, imala kapacitet negativno utjecati na tržišno natjecanje i na potrošače.

170 U tom pogledu, treba nadodati da su nalazi do kojih je došlo u prvoj i drugoj rečenici navedene uvodne izjave, glede sprečavanja tržišnog natjecanja na maloprodajnom tržištu i namjernog karaktera povrede, ilustrirani upućivanjem, s jedne strane, na točku VIII.1. pobijane odluke, u kojoj Komisija opisuje TP-ovu strategiju koja ima za cilj ograničiti tržišno natjecanje u svim stadijima postupka pristupa AO-ova TP-ovoj mreži te, s druge strane, na uvodnu izjavu 892. pobijane odluke, u kojoj je Komisija obrazložila svoj zaključak da je povreda izvršena namjerno. Nasuprot tomu, zadnja rečenica uvodne izjave 902. ne sadrži nikakvo upućivanje na točku X.4.4. pobijane odluke, u kojoj je Komisija iznijela svoje očitovanje o vjerojatnim učincima povrede.

171 Iz toga slijedi da Komisija prilikom ocjene težine povrede nije uzela u obzir stvarne učinke te povrede koju je počinio TP na mjerodavna tržišta kao ni vjerojatne učinke te povrede, koje je ispitala u točki X.4.4. pobijane odluke. U skladu sa sudskom praksom navedenom u gornjoj točki 162., s obzirom na to da Komisija nije uzela u obzir stvarne učinke povrede prilikom procjene težine povrede, ona te učinke nije trebala dokazati.

172 Argument tužitelja koji se temelji na nepostojanju obrazloženja glede dokazivanja stvarnih učinaka povrede za potrebe ocjene njezine težine stoga treba odbiti kao neosnovan.

173 Kao drugo, što se tiče argumenata spojenih u drugi set, kojima tužitelj i PIIT nastoje dokazati pogreške koje je Komisija počinila u ocjeni vjerojatnih učinaka povrede, te argumente treba smatrati bespredmetnima. Naime, budući da Komisija nije vodila računa o vjerojatnim učincima povrede prilikom procjene težine povrede, koju je koristila kako bi odredila udio vrijednosti prihoda od prodaje u svrhu utvrđivanja osnovnog iznosa novčane kazne, moguće pogreške u procjeni vjerojatnih učinaka povrede ne mogu utjecati na taj osnovni iznos.

174 Stoga argumente kojima tužitelj i PIIT nastoje dokazati da je Komisija počinila pogreške u ocjeni vjerojatnih učinaka povrede valja odbiti kao bespredmetne.

175 Iz toga slijedi da drugi dio ovog tužbenog razloga treba odbiti.

176 Nadalje, u svrhu ocjene osnovnog iznosa novčane kazne u svjetlu načela proporcionalnosti valja podsjetiti da, kao prvo, iz sudske prakse Suda proizlazi da iznos novčane kazne ovisi ne samo o trajanju protutržišnih ponašanja, njihovu broju i intenzitetu već i o naravi povrede, opsegu tržišta na koje je povreda utjecala i šteti koju je pretrpio javni ekonomski poredak, kao i relativnoj težini i

tržišnom udjelu odgovornih poduzetnika (vidjeti u tom smislu presudu KME Germany i dr./Komisija, t. 111. *supra*, EU:C:2011:810, t. 96. i 97. i navedenu sudsku praksu). Kao drugo, iznos novčane kazne isto tako mora voditi računa o čimbenicima kao što su odvrćajući učinak novčane kazne, ponašanje poduzetnika i rizik koji povreda predstavlja za ciljeve Unije. Kao treće, iznos novčane kazne koja je izrečena poduzetniku na temelju povrede tržišnog natjecanja mora biti proporcionalan povredi promatranoj u cjelini (vidjeti, u tom smislu, presudu Transcatab/Komisija, t. 109. *supra*, EU:T:2011:562, t. 189.).

- 177 Nadalje, prema ustaljenoj sudskoj praksi, postoji posebna odgovornost poduzetnika u vladajućem položaju da svojim ponašanjem ne ugrozi djelotvorno i nenarušeno tržišno natjecanje na unutarnjem tržištu. Kada postojanje vladajućeg položaja ima podrijetlo u bivšem zakonitom monopolu, ta okolnost mora biti uzeta u obzir (presuda od 27. ožujka 2012., Post Danmark, C-209/10, Zb., EU:C:2012:172, t. 23.).
- 178 U svjetlu gorenavedene sudske prakse, Opći sud smatra da je u ovom slučaju prilikom ocjene proporcionalnosti novčane kazne te, pobliže, proporcionalnosti osnovnog iznosa novčane kazne, nužno uzeti u obzir, kao prvo, činjenicu da je tužitelj imao vladajući položaj koji je imao podrijetlo u bivšem zakonitom monopolu na veleprodajnom tržištu širokopojasnog pristupa LLU i BSA, gdje je bio jedini dobavljač, kao i na maloprodajnom tržištu.
- 179 Kao drugo, kao što je navedeno u gornjim točkama 125. do 136. i 146. do 157., i unatoč tomu što su određena protutržišna ponašanja koja se stavljaju na teret TP-u bila kraća od razdoblja povrede, povreda koju je počinio TP, čije postojanje kao takvo nije osporeno, sastoji se od višestrukih, očitih, ustrajnih i namjernih kršenja zakonskog okvira koji je obvezivao TP-a kao operatera sa značajnom tržišnom snagom da AO-ovima dodijeli izdvojeni pristup svojoj lokalnoj petlji i povezanim uslugama pod transparentnim, pravičnim, nediskriminirajućim uvjetima.
- 180 Kao treće, nesporno je da je TP bio svjestan protupravnosti svojeg ponašanja, i u odnosu na zakonski okvir, jer se protiv njega vodio postupak te je bio osuđen odlukama državnog regulatornog tijela, koje su potvrđene konačnim odlukama nacionalnih sudova, i u odnosu na pravo tržišnog natjecanja, jer su njegove prakse bile usmjerene na sprečavanje ili odgađanje ulaska novih sudionika na mjerodavno tržište proizvoda.
- 181 Kao četvrto, valja utvrditi da su tržišta proizvoda na koja su utjecale TP-ove zlorabne prakse i koja su znatne veličine jer se protežu na čitavom teritoriju jedne od najvećih država članica Unije, tržišta od velike važnosti i s gospodarskog i s društvenog gledišta jer pristup širokopojasnom internetu predstavlja ključni čimbenik razvoja informacijskog društva.
- 182 Iz uvodnih izjava 899. do 902., 904. i 905. pobijane odluke proizlazi da je Komisija vodila računa o tim čimbenicima prilikom ocjene težine povrede. Naime, Komisija je u tim uvodnim izjavama najprije navela da je zlorabla vladajućeg položaja koja se sastoji u odbijanju pružanja usluga, koja se stavlja na teret TP-u, bila osuđivana u nekoliko navrata, i od strane same Komisije i od strane sudova Unije. Komisija je navela da su predmetna tržišta proizvoda od velike gospodarske važnosti te da igraju ključnu ulogu u izgradnji informacijskog društva. Također je uzela u obzir činjenicu da je TP bio jedini vlasnik nacionalne telekomunikacijske mreže te da su zbog toga AO-ovi koji su željeli pružati usluge na temelju DSL tehnologije bili potpuno ovisni o njemu. Nadalje, istaknuto je da je TP-ovo ponašanje imalo za cilj spriječiti tržišno natjecanje na maloprodajnom tržištu ili barem odgoditi ulazak novih sudionika ili razvoj tog tržišta, da je to ponašanje bilo svjesno te da je imalo negativni učinak na tržišno natjecanje i na potrošače (uvodne izjave 899. do 902. pobijane odluke). Konačno, Komisija je vodila računa o činjenici da je tijekom čitavog razdoblja povrede TP imao vladajući položaj, ne samo na veleprodajnom tržištu gdje je držao monopol već isto tako i na maloprodajnom tržištu gdje se njegov tržišni udio kretao između 57% i 46% u pogledu prihoda. U tom je pogledu istaknula da je

razlika u tržišnom udjelu TP-a i AO-ova koji su imali najveći tržišni udio nakon TP-a bila znatna. Što se tiče opsega mjerodavnog zemljopisnog tržišta, Komisija je navela da se povreda koju je počinio TP protezala na čitavom području Poljske (uvodne izjave 904. i 905. pobijane odluke).

183 Ti su elementi, koje tužitelj ne osporava, dovoljni da se zlouporaba vladajućeg položaja koja se stavlja na teret TP-u smatra teškom povredom.

184 Nadalje, valja podsjetiti da je u kontekstu primjene Smjernica iz 1998., koje predviđaju razliku između vrlo teških, teških i manje teških povreda, Opći sud potvrdio ocjenu Komisije prema kojoj provedba prakse snižavanja marži dugogodišnjeg nacionalnog telekomunikacijskog operatera mora biti kvalificirana kao vrlo teška povreda i očita zlouporaba vladajućeg položaja (presuda od 29. ožujka 2012., Telefónica i Telefónica de España/Komisija, T-336/07, Zb., EU:T:2012:172, t. 382. do 387.). Valja dodati da je Opći sud potvrdio kvalifikaciju predmetne povrede kao „vrlo teške“ za sve razdoblje dotične povrede, iako je Komisija priznala da ta povreda nije bila ujednačene težine tijekom čitavog navedenog razdoblja (gorenavedena presuda Telefónica i Telefónica de España/Komisija, EU:T:2012:172, t. 417. do 419.).

185 Iako je povreda članka 102. UFEU-a koja se sastoji u snižavanju marži povreda različite naravi od one koju je počinio TP, to jest odbijanja pružanja usluga, potonja se povreda isto tako može smatrati očitom povredom i povredom posebne težine. Naime, u predmetu povodom kojeg je donesena presuda Telefónica i Telefónica de España/Komisija, t. 184. *supra* (EU:T:2012:172), kvalifikacija povrede kao vrlo teške temeljila se u bitnome na tri elementa, to jest činjenici da tužitelj nije mogao zanemariti protupravnu narav svojeg ponašanja, namjernom karakteru tog ponašanja te na činjenici da je dugogodišnji operater imao gotovo monopolistički položaj na veleprodajnom tržištu širokopojasnog pristupa i vrlo jak vladajući položaj na maloprodajnim tržištima. Svi su ti elementi prisutni u ovom slučaju, s obzirom na to da nisu osporeni ni namjerni ni protupravni karakter TP-ova postupanja kao ni veličina njegova mjerodavnog tržišnog udjela.

186 U svjetlu prethodnih razmatranja, Opći sud smatra da, uzimajući u obzir osobitu težinu povrede koju je počinio TP, Komisija nije prekršila načelo proporcionalnosti time što je utvrdila 10% udjela vrijednosti prihoda od prodaje za potrebe određivanja osnovnog iznosa novčane kazne koju je izrekla TP-u u skladu s točkama 19. do 22. Smjernica iz 2006.

187 Slijedom toga, ovaj tužbeni razlog valja odbiti kao neosnovan.

Četvrti tužbeni razlog

188 Četvrti se tužbeni razlog temelji na propustu da se uzmu u obzir olakotne okolnosti. Tužitelj, kojeg podržava PIIT, u tom pogledu ističe da je Komisija počinila pogrešku koja se tiče prava i pogrešku u ocjeni time što je kao olakotne okolnosti odbila uzeti u obzir tri čimbenika koja je TP naveo tijekom upravnog postupka, a to su: kao prvo, „golema“ ulaganja s ciljem modernizacije poljske infrastrukture nepokretne telefonije u korist AO-ova i krajnjih korisnika, poduzeta nakon datuma sporazuma s UKE-om, kao drugo, dobrovoljni prestanak povrede od strane TP-a i, kao treće, obveze koje je TP ponudio preuzeti.

189 Nadalje, ako Opći sud ne smatra da promjene u trajanju i intenzitetu TP-ova ponašanja, koje je TP istaknuo u okviru prvog dijela trećeg tužbenog razloga, opravdavaju smanjenje osnovnog iznosa novčane kazne, tužitelj od Općeg suda zahtijeva da ih uzme u obzir kao olakotne okolnosti.

190 Komisija osporava argumente tužitelja i zahtijeva odbijanje ovog tužbenog razloga.

191 Argumente tužitelja i PIIT-a valja ocijeniti u svjetlu načela izloženih u gornjim točkama 110. do 114.

– Ulaganja koja je TP poduzeo nakon datuma sporazuma s UKE-om

- 192 Glede ulaganja u opremu, tužitelj ističe da se na temelju sporazuma s UKE-om obvezao na dvije vrste ulaganja, to jest, s jedne strane, ulaganja namijenjena poboljšanju pristupa AO-ova uslugama pristupa BSA i LLU te, s druge strane, ulaganja s ciljem modernizacije poljske infrastrukture nepokretnih linija.
- 193 Prema tužitelju, kao olakotne se okolnosti trebaju uzeti u obzir potonja ulaganja, procijenjena na 761,4 milijuna eura između listopada 2009. i kraja 2011. godine, od kojih je gotovo 168,3 milijuna eura bilo potrošeno na kraju 2010. godine. Tužitelj u tom pogledu tvrdi da su ta ulaganja bila dobrovoljna mjera koja je prelazila mjere koje su nužne za okončanje povrede koju je utvrdila Komisija te da su koristila poljskim potrošačima kao i AO-ovima. Ta ulaganja stoga treba kvalificirati kao kompenzacijske mjere za povredu koju je počinio TP, slično mjerama koje je Opći sud priznao kao olakotnu okolnost u svojoj presudi od 30. travnja 2009., *Nintendo i Nintendo of Europe/Komisija* (T-13/03, Zb., EU:T:2009:131). Ta su ulaganja također usporediva s plaćanjima koja su privatne škole u Ujedinjenom Kraljevstvu izvršile u korist obrazovne zaklade u predmetu koji je riješen odlukom tijela za tržišno natjecanje Ujedinjenog Kraljevstva od 20. studenoga 2006. (predmet CA 98/05/2006 – *Independent Schools*).
- 194 Tužitelj i PIIT su tijekom rasprave istaknuli da se više od 12% ulaganja u modernizaciju TP-ove mreže odnosilo na dijelove poljskog teritorija na kojima nije bilo nikakve infrastrukture koja bi omogućila nepokretni pristup internetu. Ulaganja u te regije, tzv. „bijele zone“ (*white spots*) ili „zone digitalnog isključenja“ (*digital exclusion zones*), nisu bila zanimljiva AO-ovima, osobito zbog gospodarskih i pravnih prepreka koje su im svojstvene. U tom pogledu PIIT je uputio na dokumente koji potvrđuju korisne učinke TP-ovih ulaganja za AO-ove i krajnje korisnike, a koji se nalaze u prilogu podnesaka tužitelja i PIIT-ovu intervencijskom podnesku.
- 195 Nadalje, tužitelj ističe da je Komisija počinila pogrešku koja se tiče prava odbivši ta ulaganja smatrati olakotnom okolnošću, uz obrazloženje da ona ne mijenjaju narav povrede. To odbijanje podrazumijeva naime da se samo okolnosti koje mijenjaju narav povrede mogu kvalificirati kao olakotne. Međutim, Smjernice iz 2006. kao moguće olakotne okolnosti prepoznaju čimbenike koji nemaju utjecaj na narav povrede, kao što je to suradnja s Komisijom. Tužitelj tvrdi da odbijanje da se ta ulaganja uzmu u obzir također krši načelo proporcionalnosti.
- 196 U tom pogledu, valja istaknuti da su ulaganja na koja se poziva tužitelj povezana s obvezom ustanovljenom u članku 2. stavku 1. točki k) sporazuma s UKE-om, koji je s jedne strane potpisao predsjednik UKE-a, a s druge strane predsjednik uprave TP-a. U skladu s tim člankom sporazuma TP se obvezao osigurati infrastrukturu za nepokretni pristup širokopojasnom internetu koji omogućuje stvaranje barem 1 200 000 novih veza, u skladu s uvjetima opisanima u prilogima tom sporazumu.
- 197 Naime, s jedne strane, uvodne izjave 6. do 9. preambule tog sporazuma glase:
- „6. Predsjednik UKE-a smatra da TP ne poštuje svoje zakonske obveze koje su mu nametnute na temelju [njegovih] odluka, posebice obvezu nediskriminacije glede pristupa TP-ovoj infrastrukturi.
7. TP-u su u nekoliko desetaka slučajeva izrečene novčane kazne, između ostalog zbog kašnjenja pri ispunjavanja uvjeta za osiguravanje telekomunikacijskog pristupa; zbog neizvršavanja ponude koja utvrđuje okvirne uvjete sporazuma o izdvajanju lokalne petlje i povezane opreme (ponuda RUO [referentna ponuda za izdvajanje]); zbog kršenja odluke kojom se uvodi ponuda Bitstream Access [usluge širokopojasnog pristupa]; zbog nepodnošenja uputa za vođenje zakonom propisanog knjigovodstva i opisa izračuna troškova na tržištu poziva koji dolaze iz TP-ove mreže, zbog neizvršavanja TP-ove okvirne ponude za telekomunikacijski pristup glede povezivanja s mrežom (ponuda RIO [referentna ponuda za međupovezivanje]) te zbog neotkrivanja sadržaja sporazuma o telekomunikacijskom pristupu.

8. Prema mišljenju predsjednika UKE-a, zakonske obveze o pristupu telekomunikacijskoj mreži koje su nametnute TP-u ne omogućavaju osiguravanje učinkovitog tržišnog natjecanja na mjerodavnim tržištima, na kojima je TP operater sa značajnom tržišnom snagom te je taj izostanak učinkovitog tržišnog natjecanja, prema predsjedniku UKE-a, trajnog karaktera. Predsjednik UKE-a je stoga započeo radove s ciljem nametanja TP-u, zakonskom mjerom, obveze funkcionalnog odvajanja.
9. Kako bi izbjegao nametanje obveze funkcionalnog odvajanja, TP je započeo pregovore sa sudionicima telekomunikacijskog tržišta čiji je cilj odrediti pravila suradnje s [AO-ovima], koja će, prema TP-u, omogućiti uklanjanje TP-ovih protutržišnih i diskriminirajućih ponašanja koja su utvrđena na mjerodavnim tržištima na kojima je [TP] operater sa značajnom tržišnom snagom.“

198 S druge strane, na temelju članka 2. stavka 2. sporazuma s UKE-om, prema predsjedniku UKE-a, provedba od strane TP-a svih obveza preuzetih na temelju navedenog sporazuma, osobito obveze određene člankom 2. stavkom 1. točkom k) koja se odnosi na stvaranje barem 1 200 000 novih veza, može dovesti do uklanjanja najvažnijih problema koje je predsjednik UKE-a istaknuo na telekomunikacijskom tržištu glede pristupa telekomunikacijskoj mreži i koji su navedeni u točki 8. preambule sporazuma, prenesenoj u gornjoj točki 197.

199 Vodeći računa o tim elementima, valja istaknuti, kao prvo, da se TP-ova ulaganja ne mogu smatrati kompenzacijskim mjerama koje su usporedive s onima koje je Komisija priznala u slučaju koji je bio predmet presude Nintendo i Nintendo of Europe/Komisija, t. 193. *supra* (EU:T:2009:131).

200 Naime, protivno kompenzaciji o kojoj je riječ u predmetu koji je doveo do presude Nintendo i Nintendo of Europe/Komisija, t. 193. *supra* (EU:T:2009:131), koja je imala za cilj obešteti treće osobe koje su utvrđene u Obavijesti o preliminarno utvrđenim činjenicama u postupku kao osobe koje su pretrpjele financijsku štetu zbog protupravnog ponašanja inkriminiranih poduzetnika, stvaranje novih linija i ulaganja koja ona podrazumijevaju nisu namijenjena kompenzaciji moguće štete koju su AO-ovi pretrpjeli, već uklanjanju s mjerodavnih tržišta na kojima TP djeluje kao operater sa značajnom tržišnom snagom, što je predsjednik UKE-a odredio kao „nepostojanje učinkovitog tržišnog natjecanja [...] trajnog karaktera“. Štoviše, utoliko što su TP-ova ulaganja bila namijenjena stvaranju novih veza, krajnji korisnici i AO-ovi koji su pretrpjeli učinke TP-ove protutržišne prakse nisu mogli imati koristi od tih ulaganja.

201 TP-ova ulaganja ne mogu se smatrati ni kompenzacijskim mjerama koje su usporedive s plaćanjima koja su privatne škole izvršile u Ujedinjenom Kraljevstvu u predmetu CA 98/05/2006 – Independent Schools. Naime, iz odluke tijela za tržišno natjecanje Ujedinjenog Kraljevstva proizlazi da su privatne škole, koje su kažnjene jer su izmjenjivale informacije o razini upisnih troškova, zaključile oblik nagodbe s tim tijelom, na temelju koje je novčana kazna koja im je bila izrečena bila relativno skromna. Za uzvrat su se škole koje su sudjelovale u povredi obvezale doprinositi obrazovnoj zakladi koja je osnovana posebno u korist učenika koji su pohađali te škole tijekom školskih godina za koje su se informacije o upisnim troškovima razmjenjivale. Doprinosi dotičnih škola u navedenu zakladu mogu se usporediti s isplatama koje su učinjene u predmetu koji je doveo do presude Nintendo i Nintendo of Europe/Komisija, t. 193. *supra* (EU:T:2009:131). Nasuprot tomu, te isplate nisu iste naravi kao TP-ova ulaganja koja nemaju za cilj obešteti AO-ove i krajnje korisnike koji su pretrpjeli učinke TP-ove prakse.

202 Kao drugo, iako je TP dobrovoljno prihvatio obveze utvrđene u sporazumu s UKE-om, valja utvrditi da je prihvaćanje tih obveza bilo potaknuto TP-ovom željom da izbjegne radikalne zakonske mjere, to jest funkcionalno odvajanje, koje je predvidjelo nadležno regulatorno tijelo kako bi okončalo TP-ove kontinuirane i opetovane povrede zakonskog okvira. U tom pogledu valja dodati da i iz pobijane odluke i iz teksta sporazuma s UKE-om, koji je prenesen u gornjoj točki 197., proizlazi da je UKE predvidio funkcionalno odvajanje jer se druge mjere koje su donesene kako bi se TP prisilo da poštuje zakonski okvir, osobito nekoliko odluka kojima je UKE TP-u izrekao novčane kazne, nisu pokazale

učinkovitima (vidjeti uvodnu izjavu 153. pobijane odluke). Želja da se odgovori na prijetnju funkcionalnog odvajanja stoga oslabljuje dobrovoljni karakter obveza preuzetih na temelju sporazuma na koji se poziva tužitelj.

- 203 Kao treće, ulaganja, čak i kada su visoka i provedena u manje atraktivnim zonama s komercijalnog gledišta, predstavljaju normalni dio poslovnog života te se provode u očekivanju povrata. Stoga, stvaranje 1 200 000 novih veza za TP prije svega predstavlja mogućnost da stekne 1 200 000 novih klijenata u zonama u koje AO-ovi, koji nisu iste veličine i ne raspolažu istim sredstvima kao dugogodišnji operater, ne mogu ulagati. U skladu s time, iako su ulaganja u modernizaciju i razvoj poljske infrastrukture nepokretnih linija u vlasništvu TP-a neizravno koristila i krajnjim korisnicima i AO-ovima, valja utvrditi da su ta ulaganja prije svega koristila samom TP-u.
- 204 Kao četvrto, konačno, što se tiče argumentacije PIIT-a koja se temelji na dokumentima priloženima njegovu intervencijskom podnesku i podnescima tužitelja, valja odmah istaknuti da su ti dokumenti slabo uvjerljivi. Naime, teze koje je PIIT iznio u intervencijskom podnesku i koje je dalje argumentirao na raspravi, u kontradikciji su sa sadržajem dokumenata priloženih tom intervencijskom podnesku. Osobito, odluka UKE-a od 28. travnja 2011., priložena Prilogu 1. intervencijskog podneska, a koju TP nije osporio pred poljskim nacionalnim sudovima, prije svega se oslanja na negativne učinke koje je TP-ovo ponašanje imalo na razvoj tržišta pristupa širokopojasnom internetu u Poljskoj, posebice tijekom razdoblja povrede. UKE ističe da provedene zakonske mjere nisu dale traženi rezultat glede suzbijanja diskriminirajućih postupaka dugogodišnjeg operatera te glede jednakosti u postupanju prema svim operaterima.
- 205 Točno je da nekoliko dokumenata koje navodi PIIT potvrđuje da su i AO-ovi i UKE prepoznali korisne učinke sporazuma s UKE-om za AO-ove i krajnje korisnike, uključujući ulaganja koja je taj sporazum predviđao. Međutim, ti korisni učinci ne mogu opravdati smanjenje osnovnog iznosa novčane kazne na temelju olakotnih okolnosti.
- 206 Naime, gore navedeni korisni učinci povezani su sa sporazumom kao takvim, a ne s ulaganjima zasebno. Stoga, prije svega, u dokumentu koji se tiče regulatorne strategije do 2015., datiranom u studenome 2012. (Prilog 18. intervencijskom podnesku), UKE je prepoznao korisne učinke za tržište od izvršavanja svih obveza koje je TP preuzeo na temelju sporazuma. Isto tako, UKE se u svojem izlaganju od 20. studenoga 2011. o učincima sporazuma koji je sklopio s TP-om (Prilog 23. intervencijskom podnesku) dotaknuo korisnih učinaka čitavog sporazuma za AO-ove i krajnje korisnike. Osim toga, utvrdivši da je taj sporazum koristio AO-ovima i krajnjim korisnicima, osobito proširenjem telekomunikacijske infrastrukture, poboljšanjem pristupa toj infrastrukturi, povećanim tržišnim natjecanjem na mjerodavnom tržištu i snižavanjem cijena, UKE je istaknuo da je taj sporazum isto tako donio koristi i samom TP-u, posebice omogućivši mu da izbjegne funkcionalno odvajanje i moguće sporove vezane uz kršenje načela nediskriminacije. Konačno, Netia, koja je TP-ov najveći konkurent na maloprodajnom tržištu, u svojem je općem izvješću iz svibnja 2010. (Prilog 3. intervencijskom podnesku) prepoznala da bi joj odredbe sporazuma o poštovanju načela nediskriminacije trebale omogućiti da ubrza aktivaciju novih pretplatničkih linija putem TP-ove mreže. Glede TP-ovih ulaganja u infrastrukturu, Netia samo navodi da će ona povećati veličinu tržišta na kojima je aktivna.
- 207 Poboljšanje situacije na mjerodavnom tržištu do kojeg je došlo zbog promjene u TP-ovu ponašanju, a koje je uslijedilo nakon potpisivanja sporazuma s UKE-om, Komisija je također uzela u obzir. Naime, Komisija je odlučila kao datum završetka povrede odabrati datum potpisivanja sporazuma.
- 208 U svjetlu tih razmatranja, Komisiji se ne može prigovoriti da TP-u nije priznala pogodnost olakotnih okolnosti na temelju ulaganja koje je TP proveo kako bi modernizirao poljsku infrastrukturu nepokretnih linija. U tom pogledu, nebitno je mogu li se kao olakotne okolnosti kvalificirati samo elementi koji mijenjaju narav povrede ili isto tako i elementi koji to ne čine.

209 Iz toga slijedi da se odbijanje priznavanja tužitelju pogodnosti olakotnih okolnosti u pogledu ulaganja poduzetih na temelju sporazuma s UKE-om ne može smatrati kršenjem točke 29. Smjernica iz 2006. ni kršenjem načela proporcionalnosti.

– Dobrovoljni prestanak povrede

210 Tužitelj, kojeg podržava PIIT, ističe da je na temelju sporazuma s UKE-om dobrovoljno okončao povredu i tvrdi da je suprotno načelu proporcionalnosti kao i točki 29. Smjernica iz 2006. to što mu nije odobren nikakav ustupak na temelju olakotnih okolnosti s obrazloženjem da nije okončao povredu odmah nakon intervencije Komisije. U tom pogledu ističe da je od prosinca 2008., to jest već nakon dva mjeseca od pregleda Komisije u njegovim prostorijama, koji su bili organizirani od 23. do 26. rujna 2008. te sve do potpisivanja sporazuma s UKE-om 22. studenoga 2009., TP aktivno djelovao na uklanjanju elemenata zlouporabe koju je utvrdila Komisija.

211 U skladu s točkom 29. prvom alinejom Smjernica iz 2006., osnovni se iznos može smanjiti kad Komisija utvrdi postojanje olakotnih okolnosti, kao što je činjenica da je dotični poduzetnik dokazao da je prekinuo povredu odmah nakon prvih intervencija Komisije.

212 Ta odredba u bitnome prenosi točku 3. Smjernica iz 1998. U tom pogledu, Opći je sud utvrdio da je cilj te odredbe potaknuti poduzetnike da okončaju svoje protutržišno ponašanje odmah kad Komisija s tim u vezi pokrene istragu (presuda od 13. srpnja 2011., Schindler Holding i dr./Komisija, T-138/07, Zb., EU:T:2011:362, t. 274.).

213 S druge strane, prema ustaljenoj sudskoj praksi, prestanak povrede u vrijeme prvih intervencija Komisije logički se može smatrati olakotnom okolnošću samo ako postoje razlozi zbog kojih se može pretpostaviti da su predmetni poduzetnici dotičnim intervencijama Komisije bili potaknuti prestati sa svojim protutržišnim ponašanjem (presuda od 26. rujna 2013., Alliance One International/Komisija, C-679/11 P, EU:C:2013:606, t. 80.). Drugim riječima, da bi se prestanak povrede mogao priznati kao olakotna okolnost, treba postojati uzročna veza između intervencija Komisije i prestanka dotične povrede.

214 Međutim, u ovom slučaju valja najprije utvrditi da TP nije okončao protupravno ponašanje odmah nakon prve intervencije Komisije, to jest nakon pregleda koje je u njegovim prostorijama u Varšavi provela Komisija, uz pomoć poljskog tijela za tržišno natjecanje, od 23. do 26. rujna 2008. Naime, iako je TP od kraja 2008. postupno počeo poštovati svoje zakonske obveze, iz uvodnih izjava 574. i 577. pobijane odluke proizlazi a da to ne osporava tužitelj, da su se AO-ovi zbog inkriminiranog postupanja TP-a nastavili susretati s poteškoćama vezanima uz pristup veleprodajnim proizvodima širokopojasnog pristupa BSA i LLU, još dugo nakon potpisivanja sporazuma s UKE-om, do kojeg je došlo 22. studenoga 2009.

215 Nadalje, kao što proizlazi iz uvodnih izjava 78. i 567. do 571. pobijane odluke, kao i gornje točke 197., a tužitelj to ne osporava, glavni je razlog sklapanja sporazuma s UKE-om bilo izbjegavanje funkcionalnog odvajanja koje je UKE predvidio zbog TP-ova ustrajnog nepoštovanja zakonskih obveza vezanih uz pristup TP-ovoj mreži. U svjetlu tog elementa, uzročna se veza, koju zahtijeva sudska praksa, između pregleda Komisije i TP-ova okončanja povrede ne može smatrati utvrđenom.

216 Konačno, iako su se, kao što je istaknuto u gornjoj točki 214., AO-ovi nastavili susretati s poteškoćama vezanima uz pristup veleprodajnim proizvodima širokopojasnog pristupa BSA i LLU, Komisija je prepoznala važnost tog sporazuma i činjenicu da je on označio prekretnicu u TP-ovu ponašanju, izabравši datum potpisivanja tog sporazuma kao datum prestanka povrede. Stoga je njegovo sklapanje imalo važan utjecaj na izračun novčane kazne, utoliko što je zaustavilo visinu faktora množenja koji se primjenjuje ovisno o trajanju povrede.

- 217 U tim okolnostima, odbijanje priznavanja TP-u pogodnosti olakotne okolnosti predviđene točkom 29. prvom alinejom Smjernica iz 2006. ne može se smatrati kršenjem te odredbe ni kršenjem načela proporcionalnosti.
- Preuzimanje obveza koje je ponudio TP
- 218 Tužitelj podsjeća da je TP ponudio preuzimanje obveza, što je Komisija odbila. Ističe da je taj prijedlog, iako odbijen, trebalo razmotriti kao učinkovitu suradnju u smislu točke 29. Smjernica iz 2006. Odbijanje Komisije da uzme u obzir tu ponudu preuzimanja obveza prilikom izračuna novčane kazne je, štoviše, protivan načelu proporcionalnosti.
- 219 U skladu s točkom 29. četvrtom alinejom Smjernica iz 2006., osnovni iznos novčane kazne može biti smanjen kad Komisija utvrdi postojanje olakotnih okolnosti, kao što je činjenica da je dotični poduzetnik učinkovito surađivao s Komisijom, u opsegu koji premašuje područje primjene Obavijesti o oslobađanju od kazne te koji premašuje njegovu obvezu suradnje.
- 220 U tom pogledu, prema ustaljenoj sudskoj praksi, smanjenje iznosa novčane kazne u slučaju suradnje poduzetnika tijekom upravnog postupka temelji se na razmatranju prema kojem takva suradnja olakšava Komisijin zadatak utvrđivanja povrede (vidjeti presudu od 19. svibnja 2010., Boliden i dr./Komisija, T-19/05, Zb., EU:T:2010:203, t. 104. i navedenu sudsku praksu).
- 221 Vodeći računa o sudskoj praksi navedenoj u gornjoj točki 114., valja podsjetiti da Komisija zadržava određenu marginu prosudbe kako bi općenito ocijenila važnost mogućeg smanjenja iznosa novčane kazne na temelju olakotnih okolnosti (presuda od 16. lipnja 2011., FMC Foret/Komisija, T-191/06, Zb., EU:T:2011:277, t. 333.). Ta joj margina mora biti priznata posebice kada se radi o ocjeni korisnosti suradnje dotičnog poduzetnika u postupku kao i razine u kojoj je ta suradnja olakšala njezinu zadaću da utvrdi povredu.
- 222 U ovom slučaju, tužitelj ističe da je prije donošenja Obavijesti o preliminarno utvrđenim činjenicama u postupku TP pozvao Komisiju da rasprave o prijedlogu preuzimanja obveza na temelju kojeg je, između ostalog, Komisiji predložio da sporazum s UKE-om učini pravno obvezujućim, da svoje veleprodajne usluge širokopojasnog pristupa BSA i LLU pruža u sklopu zasebne i posebno predviđene komercijalne transakcije, da uvede kodeks dobre prakse te da uspostavi sustav nadzora svojih obveza povjeren nezavisnom mandataru.
- 223 Međutim, s jedne strane, Opći sud smatra da obveze koje je predložio TP nisu bile takve naravi da su Komisiji mogle olakšati utvrđivanje povrede. Naime, te se obveze odnose na TP-ovo obećanje da će poboljšati svoje ponašanje te više upućuju na prestanak povrede čije postojanje više nije bilo upitno.
- 224 S druge strane, Opći sud smatra da se točka 29. četvrta alineja Smjernica iz 2006. ne može razumno tumačiti tako da znači da je puka činjenica da je poduzetnik tijekom upravnog postupka ponudio preuzimanje obveza dostatna kako bi se s Komisijom uspostavila učinkovita suradnja u opsegu koji premašuje obvezu suradnje i kako bi se stoga tom poduzetniku jamčilo smanjenje iznosa novčane kazne. Kad bi to bio slučaj, kako bi ostvario smanjenje novčane kazne, svaki bi poduzetnik koji bi se našao u situaciji tužitelja mogao samo iznijeti svoj prijedlog preuzimanja obveza, bez obzira na njihovu kvalitetu i sposobnost da olakšaju Komisijinu zadaću utvrđivanja povrede. Međutim, takvo je tumačenje protivno *ratio legis* točke 29. Smjernica iz 2006., a to je da se poduzetnike potakne na započinjanje uske i svrsishodne suradnje s Komisijom.
- 225 U svjetlu prethodnih razmatranja, odbijanje priznavanja TP-u pogodnosti olakotne okolnosti previđene u točki 29. četvrtoj alineji Smjernica iz 2006. ne može se smatrati ni kršenjem te odredbe ni kršenjem načela proporcionalnosti.

3. *Tužbeni zahtjev za preinaku*

- 226 Najprije valja podsjetiti da s obzirom na to da pobijana odluka nije zahvaćena nijednom nezakonitošću ni nepravilnošću, zahtjev za preinaku ne može biti prihvaćen u mjeri u kojoj se njime od Općeg suda traži da iz navedenih nezakonitosti ili nepravilnosti izvede posljedice glede iznosa novčane kazne.
- 227 Nadalje, u pogledu svih dokaza u spisu, osobito onih koje je iznio tužitelj, važno je ispitati treba li Opći sud na temelju svoje neograničene nadležnosti iznosom novčane kazne nadomjestiti onaj koji je odredila Komisija, zbog toga što taj iznos nije prikladan.
- 228 Iz navedenog ispitivanja, protivno onomu što tvrdi tužitelj, proizlazi da je način na koji je Komisija u pobijanoj odluci uzela u obzir promjenjivost trajanja i intenziteta ponašanja tužitelja bio prikladan okolnostima ovog slučaja te da je u skladu sa zahtjevima pravičnosti i ne sadrži nikakve neproporcionalnosti ni pogreške.
- 229 Štoviše, u skladu sa sudskom praksom navedenom u gornjoj točki 67., valja istaknuti da u vrijeme donošenja pobijane odluke nije bilo elemenata koji su Komisiji bili nepoznati a da su kasnije bili izneseni pred sud Unije, koji su takve naravi da bi opravdali preinaku iznosa novčane kazne.
- 230 U tim okolnostima, valja odbiti zahtjev za preinaku koji je iznio tužitelj i, slijedom toga, tužbu u cijelosti.

Troškovi

- 231 Sukladno odredbama članka 134. stavka 1. Poslovnika Općeg suda, stranka koja ne uspije u postupku dužna je, na zahtjev protivne stranke, snositi troškove. Budući da tužitelj nije uspio u postupku, valja mu naložiti snošenje troškova sukladno zahtjevu Komisije.
- 232 Budući da Komisija nije zahtijevala da PIIT-u bude naloženo snošenje troškova povezanih s njegovom intervencijom, PIIT će snositi samo vlastite troškove.
- 233 ECTA će snositi vlastite troškove, u skladu s člankom 138. stavkom 3. Poslovnika.

Slijedom navedenog, OPĆI SUD (osmo vijeće)

proglašava i presuđuje:

- 1. Tužba se odbija.**
- 2. Orange Polska S. A. snosit će vlastite troškove kao i troškove Europske komisije.**
- 3. Polska Izba Informatyki i Telekomunikacji i European Competitive Telecommunications Association snosit će vlastite troškove.**

Gratsias

Kancheva

Wetter

Objavljeno na javnoj raspravi u Luxembourg u 17. prosinca 2015.

Potpisi

Sadržaj

Okolnosti spora	2
1. Tehnološki, zakonski i činjenični okvir pobijane odluke	2
2. Upravni postupak	4
3. Pobijana odluka	5
Postupak i zahtjevi stranaka	6
Pravo	8
1. Doseg spora	8
2. Tužbeni zahtjev za poništenje	9
Tužbeni zahtjev za potpuno poništenje pobijane odluke	9
Tužbeni zahtjev za djelomično poništenje pobijane odluke	11
Prvi tužbeni razlog	11
Drugi tužbeni razlog	11
Treći tužbeni razlog	14
– Prvi dio tužbenog razloga, koji se temelji na nepoštovanju činjenice da su trajanje različitih konstitutivnih elemenata povrede i njezin intenzitet bili promjenjivi u vremenu	15
– Drugi dio tužbenog razloga, koji se temelji na postojanju pogrešaka koje zahvaćaju zaključke Komisije o utjecaju povrede na mjerodavna tržišta	23
Četvrti tužbeni razlog	27
– Ulaganja koja je TP poduzeo nakon datuma sporazuma s UKE-om	28
– Dobrovoljni prestanak povrede	31
– Preuzimanje obveza koje je ponudio TP	32
3. Tužbeni zahtjev za preinaku	33
Troškovi	33